

KINNITATUD
Rahvusringhäälingu nõukogu
03.03.2009 otsusega nr 4.1,
protokoll nr 1.1-3/2

Eesti Rahvusringhääling

Eesti Rahvusringhäälingu arengukava 2010–2013

Sisukord

1. Tegevuskeskkond	3
1.1. Rahvusringhääling avaliku huvi kaitsjana	3
1.2. Eesti ringhäälingupoliitika ja digitaliseerumine	5
1.3. Rahvusringhäälingu positsioon Eesti ringhäälingukeskkonnas	7
1.3.1. Programmide eristuvus	8
1.3.2. Internetimeedia arendamine	9
1.3.3. Professionaalsus ja koolitus	10
1.4. Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised eesmärgid	10
1.5. Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised tegevused	11
2. Rahvusringhäälingu visioon, missioon, väärtused	13
2.1. Visioon	13
2.2. Missioon	13
2.3. Väärtused	14
3. Rahvusringhäälingu väljundid	16
3.1. Televisioon	16
3.2. Raadio	16
3.3. Internetimeedia	17
4. Sisutootmise eesmärgid ja tegevused	18
4.1. Programmid	18
4.1.1. Eesti riik ja rahvas	18
4.1.2. Eesti kultuur ja mälu	19
4.1.3. Eesti kui elukeskkond	23
4.2. Arhiivid	27
4.3. Muud meediatooted	27
4.4. Muuseum	28
5. Muude valdkondade eesmärgid ja tegevused	29
5.1. Tehnoloogia	29
5.2. Haldus ja hooned	30
5.3. Organisatsioon	31
5.4. Personalitöö	32
5.5. Sisekommunikatsioon	33
5.6. Turundus	33
5.7. Uuringukeskus	34
6. Rahastamisvajadused	35
7. Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamine	37
Lisad	
1. Mõjude analüüs 2010. aastaks	38
2. Ülevaade Rahvusringhäälingu 2009. aasta tegevustest	42
3. Kokkuvõtte auditooriumi arengutest 2008. aastal	45

1. Tegevuskeskkond

1.1 Rahvusringhääling avaliku huvi kaitsjana

Avalik-õiguslik ringhääling tekkis rohkem kui 80 aasta eest piiratud ressursside tingimustes. Ühelt poolt seadis piiranguid eetrisageduste loetud arv – neid ei saanud välja anda kõigile soovijaile. Teisalt sai määravaks majanduslik võimekus. Ringhäälingujaamu oleksid suutnud rajada vaid üksikud jõukad ettevõtted, kes saanuks sellega sisuliselt kontrolli infovälja üle – tollal sai esimestest päevadest peale selgeks, et ringhäälingu mõju on oluliselt suurem kui mis tahes teisel varem leiutatud ja kasutusele võetud meedial.

Avalik-õigusliku ringhäälingu ideoloogiat kujundas suuresti totalitaarsete riikide hoiatav kogemus, kuidas teatud poliitilised huvigrupid kasutasid meediat oma võimu kindlustamiseks. Avalik-õiguslikku ringhäälingut, mida ei mõjutanud kildkondlikud poliitilised ja majanduslikud huvid, nähti Euroopas avaliku mõtteruumi¹ kaitsjana ja taastootjana ning demokraatia edendajana.

XXI sajandi alguseks on mitmed avalik-õigusliku ringhäälingu tekkimise aegsed piirangud kadunud. On rajatud uued, sageli globaalsed leviplatvormid (kaabellevi, satelliitlevi, Internet, mobiillevi jms). Märkimisväärselt on suurenenud ka ettevõtete ja üksikisikute võimekus luua ja vahendada elektroonilise meedia tooteid.

Küllastunud meediaühiskonnas ei ole võimalik avalikku mõtteruumi kaitsta ja taastoota vaid klassikalisi ringhäälinguvorme (raadio ja televisioon) kasutades. Meediakasutuses muutuvad järjest tähtsamaks väikeste ja üliväikeste auditooriumisegmentide vajadused, huvid ja meediatarbimise stiilid. Traditsioonilised suurtele sihtrühmadele suunatud kanalid neid katta ei suuda. See tähendab, et televisioon ja raadio peavad paratamatult lõimuma võrgumeediaga, kus igatüüpi võib olla sõnumi saatja

Massimeedia hiilgeajad on mööda saamas, meediamõju jõujooned muutumas. Avalik-õiguslik ringhääling vajab ümberdefineerimist. Arvestades uue meedia aina kasvavat rolli, tuleks sellest rääkida pigem kui avalik-õiguslikust meediast. Avalik-õiguslikku meediat iseloomustab **filosoofiline ideaal**, mis väärtustab:

- kodanikuühiskonda ja demokraatiat,
- rahvast ja rahvuskultuuri,
- ühiskonna säästvat ja jätkusuutlikku arengut,
- inimest üksikisikuna ja sootsiumi liikmena,
- eetikat ja moraali.

Vastates oma filosoofilisele ideaalile, tegutseb rahvusringhääling avalikes huvides. Avalik huvi kujuneb avalikus mõtteruumis, kus üksikisikud ja ühiskonna grupid kohtuvad pidevas kollektiivses arutelus, et läbi rääkida ühise huvi teemad. Avalikus mõtteruumis on võimalik saavutada teatud konsensuslik arusaam kogu ühiskonna liikmetele olulistest asjadest. Avalik huvi on dünaamiline, pidevalt arenev ja muutuv, nagu ka ühiskond, rahvas ja riik. **Rahvusringhääling on avaliku**

---

¹ Avaliku mõtteruumina on siin mõistetud virtuaalset ruumi, kus läbi sotsiaalse, poliitilise, sageli ka filosoofilise dialoogi toimub pidevalt ühiskonna ja indiviidi eneserefleksioon

mõtteruumi kujundamisel ja selle arengu eest hoolitsemisel eluliselt tähtis institutsioon.

Euroopa Liidus väljendab avalik-õigusliku meedia tegevus ka rahvuslikke huve. Euroopa Ringhäälinguliidu soovitude järgi peab „avalik-õiguslikul ringhäälingul demokraatlikus ühiskonnas olema juhtiv roll sotsiaalse ühtekuuluvuse ja rahvusliku identiteedi kujundamisel ning igas riigis edeneva kultuuri peegeldajana ja edendajana.”² Selline ülesande määratlus võimaldab mõiste *public broadcasting* tõlkimisel vältida kohmakat sõnapaari *avalik-õiguslik* ning lubab otsesõnu rääkida rahvusringhäälingust.

Rahvusringhääling tegutseb avalikkuse huvides, seda finantseeritakse avalikkuses saavutatud konsensuse alusel ning avalikkus kontrollib ka selle tegevust. Rahvusringhääling teenib kõigi, mitte vaid poliitilise enamuse huve. **Rahvusringhäälingul pole õigustust jääda mõjukuselt ja mõjult ühiskonnas marginaalseks.**

On avalik huvi, et rahvusringhäälingul oleks arvukalt väljundeid nii traditsioonilises, elektroonilises kui ka internetimeedias. Ainult sel juhul suudab ta mõjukalt tegutseda mediakeskkonnas, kuhu lähiajal lisandub uusi kanaleid plahvatuslikult. Kiirelt arenev kommunikatsioonitehnoloogia loob edastamiseks loendamatu uusi võimalusi ja kujundab uudseid meediakasutusviise. Viimaste aastakümnete tehnoloogiline areng on andnud eetrile piiramatud mõõtmed ja juurdepääs sellele on avatud mitte ainult meediafirmadele, vaid ka üksikisikutele.

Rahvusringhäälingu ainulaadne roll selles avardavas meediaruumis ei kao. Ta peab andma avalikkusele ressursid poliitiliste otsustuste langetamiseks – väärtused, teadmised, analüüsi- ja hindamisoskuse, orienteerumisvõime poliitilisel maastikul. **Avaliku mõtteruumi kujundajana vormib rahvusringhääling kodanikuühiskonda** – vaba, teadlikku ja oma arvamust väljendavat inimeste ühendust, mis ei sõltu otseselt võimust või kommertshuvist. Vaba meedia, sealhulgas avalik-õiguslik meedia, on oluline toimimiseeldus kodanikuühiskonnale, mis on laiem nähtus kui mittetulundusühingud ja sihtasutused. Rahvusringhääling arvestab kodanikuühiskonnas tekkivate ootuste ja ideedega, õpetab hindama ja arvestama arvamuste paljusust. „Avalik-õiguslik ringhääling loob foorumi avalikuks diskussiooniks, milles saab väljendada nii laia arvamuste ja vaadete spektrit, kui vähegi võimalik.”³ Kuna selles diskussioonis sõnastatakse just neid küsimusi, mis avalikkuses tekivad, teenivad rahvusringhäälingu töötajad avalikkust, olles ka ise aktiivsed kodanikuühiskonna osalised, ühistegevuse ja -tunde kandjad.

Kandes hoolt, et avalikkusel oleksid vajalikud **ressursid poliitiliseks otsustuseks**, aitab Rahvusringhääling samas ka paremini aru saada ümbritsevast. Iseäranis puudutab see maailmas toimuvaid protsesse ja sündmusi. Rahvusringhäälingu üks olulisemaid rolle on **uudiste sõltumatu, operatiivne ja mitmekülgne vahendamine**, rahvusliku infovälja kaitse nii väliste inforünnakute kui ka sisemise ühekülguse ja pealiskaudsuse eest. Teine tähtsam ülesanne on **jagada teadmisi ja avardada silmaringi** - toetada elukestva õppe põhimõtteid, edendada uuenduslikkust ja loovust,

² Public Service Broadcasting. Model Law with an introductory note and explanatory comments by Dr. Werner Rumphorst 21.2.2007

³ The Prague Resolution. Council of Europe 1994

üldauditooriumile sobivas vormis vahendada humanitaar- ja loodusteaduslike avastuste kohta uusimaid tõlgendusi, selgitada majanduses toimuvaid protsesse ja nende protsesside mõju üksikisikule – seda kõike selleks, et tagada igapäevasele vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni saamine. Kolmandaks peavad Rahvusringhäälingu programmid **kandma katkematut kultuurivoogu**, pakkudes inimestele lisaks kultuuriinfole ka elamusi – nii hetkeelamusi kunstiteostest kui ka taju kultuuri lakkamatust kohalolekust igapäevase elus. Rahvusringhäälingu tooted, veebikeskkonnad, programmid ja teenused disainitakse põhimõttel, et need oleksid **kättesaadavad ja kasutatavad kõigile**, sh puuetega ja erivajadustega inimestele.

Mitmed nii Euroopa Komisjoni kui ka Euroopa Parlamendi üllitatud dokumendid tõstavad esile **kvaliteedistandardeid**, mida rahvusringhäälingud tavapäraselt on kehtestanud ja kehtestavad. Avatud Ühiskonna Meediainstituudi 2005. aasta seireraport hoiatab “kommertslike trendide pealetungi eest, mis kontrollimatuse olukorras järjest enam madaldavad programmistandardeid ning tõrjuvad tagaplaanile vähem tulusad tegevussuunad” ning lisab, et „selliste trendide eest kaitseb meediat avalik-õiguslik ringhääling”. Niisiis on **ringhäälingu ajakirjanduslik kvaliteet samuti avalik huvi**.

Eestis on professionaalne ringhäälinguajakirjandus katkematult arenenud enam kui 80 aastat, hoolimata vahepealsest tegutsemisest totalitaarriigi tingimustes. Kahjuks on just viimastel aastatel märgata madalseisu nii ringhäälingualases väljaõppes kui ka ajakirjanike eneserefleksioonis. Et sellest üle saada, peab Rahvusringhäälingu organisatsioonikultuur rohkem **väärtustama koolitust ja professionaalsuse kasvu**. Ajakirjanike eneserefleksioonile aitab kaasa Rahvusringhäälingu ajakirjanduseetika nõuniku tegevus, kes jälgib pidevalt, kuidas organisatsioonis peetakse kinni heast ajakirjandustavast. Rahvusringhääling peab olema Eesti audiovisuaalkultuuri edendaja ka kunstilise sisu – lavastusliku ja elamusliku programmi – loomisel.

Avalik-õigusliku ringhäälingu olemust mõistetakse paljudes üleminekuriikides, sealhulgas ka Eestis, ikka veel erinevalt. Selle tõlgendamisel lähtutakse sageli turumajanduslikest ideaalidest ja erahuvidest. **Seni on võimulolijad ka Eestis panustanud just eraringhäälingu arengusse**. Litsentseeritavate jaamade programmilised kohustused on väikesed ja majandamistingimused soodsad. Alates 2005. aastast on peaaegu kogu ringhäälinguturul liikuv reklaami- ja sponsorraha eraettevõtjate käsutuses.

Avaliku huvi sõnastamine on igikestev protsess. Rahvusringhääling tegeleb sellega lakkamatult, kuid ta ei saa seda teha üksinda. **Selles töös peavad aktiivselt osalema ka institutsioonid, kes otseselt vastutavad avaliku huvi esindamise eest Eesti riigis**: Rahvusringhäälingunõukogu, Kultuuriministeerium, Rahvusringhäälingu ühiskondlik nõukoda, loomeliidud, teadus- ja uurimisasutused, ajakirjandus, haridussüsteem.

1.2 Eesti ringhäälingupoliitika ja digitaliseerumine

Televisiooni valdkonnas on lähiaastate olulisim muutus üleminek digitaallevile. Riigikogus on heakskiidu saanud seadus, mis näeb ette analoogsignaali edastamise lõpetamise Eestis hiljemalt 1. juulil 2010. Digitaallevile üleminek on avanud tee paljude uute kanalite tekkimiseks ja uusimate infotehnoloogiliste võimaluste

kasutuselevõtuks, mis annavad lisaväärtust harjumuspärasele programmile: dünaamilist lisateavet saadete ja saatekavade juures, lisateenuseid nt vabalt valitavate tõlgete näol, materjali töötlemisel tekkivaid taustatooteid jne. Digilevi loob märksa avarama pinna vaataja ja kanali suhtluseks ning lubab süüvida palju mahukamasse teaberuumi, kui seda võimaldab analooglevi. Sisutootjatele tähendab see, et nad peavad olema suutelised seda ruumi sisustama ning looma selles kasutajasõbralikke otsingusüsteeme.

Maapealses digilevis võimaldab H.264 (MPEG-4) videosignaali kasutamine hõlpsalt üle minna kõrglahutusteleviseiooni (HD) kvaliteedis programmi edastamisele. See fakt omab erakordset tähendust lähiaastate tehniliste arengute kontekstis.

Veelgi suuremaid väljakutseid esitab sisutootjatele Internet ning teadmine, et valdav osa nooremaelisest auditooriumist eelistab hankida informatsiooni ja meelelahutust Internetist. 71% Eesti elanikest kasutab Internetti ja enam kui pool ehk 57% Internetikasutajatest teeb seda igapäevaselt. 55% Internetikasutajatest jälgib iga päev uudiseid Interneti vahendusel ja 53% Internetikasutajatest vaatab ka uudiste juurde pandud videolõikusid.⁴ Interneti ja sellele toetuva mobiilse meedia kõige suuremaks eeliseks on ajast ja asukohast sõltumatu meediatarbimise võimalus. Viimastel aastatel Internetimeedias toimud arenguid jälgides, võib pea iga traditsioonilise meediakanali kohta parafraasina öelda: „kui sind pole Internetis, pole sind varsti olemas”.

27. septembril 2007. aastal allkirjastas kultuuriminister Laine Jänes otsuse anda Eesti esimesed digitaaltelevisiooni ringhäälinguload TV3-le ja Kanal 2-le. Esimene neist esitas taotluse programmile TV6 ja teine programmile Kanal11. Kolmanda ringhäälinguloa andis Kultuuriministeerium 2. oktoobril 2007. aastal OÜ-le Eesti Spordikanal, kes sai õiguse edastada programmi Kalev Sport. Kõik kolm uut telekanalit on tööd alustanud, lisandunud on mitu kaablioperaatorite poolt toodetud või sisseostetud eestikeelset programmi. Lisaks uutele, digitaalplatvormil alustavatele teleprogrammidele, jätkavad telekommunikatsioonifirmad uute sisulahenduste arendamist kaabli jt võrkudes.⁵

Ühelt poolt on kõigi nende **arengute mootor olnud reklaamituru kiire areng**. Aastatel 2004–2007 on Eesti reklaamituru käive kasvanud üle 15% aastas. Eriti kiire oli areng 2007. aastal, mil reklaamituru käive kasvas eelmise aastaga võrreldes 29%. Tele- ja raadioreklaami käive moodustas siis 34 % kogukäibest ehk 608 miljonit krooni.⁶ Arengukava kirjutamise hetkel puuduvad veel andmed 2008. aasta reklaamituru käivete kohta.

On oluline mainida, et 2008. aastal kaotati seadusega ära erakanalite üleriigiline loomaks, mis tähendas kahele suure erakanalile maksukohustuse vähenemist 25 miljoni krooni võrra kanali kohta. Sellega anti erakanalitele väga tugev konkurentsieelis ja muudeti ajaloolist ning põhimõttelist kokkulepet riigi ning erakanalite vahel. Teatavasti saavutati 2002. aastal kokkulepe, mille kohaselt avalik-õiguslikud raadiod Raadio 2 ja Raadio 4 ning toona ainus telekanal Eesti Televisioon

⁴ ERR tellitud ja TNS Emori poolt teostatud elanikkonna meediateemaline küsitlus, november 2008

⁵ 2007. aasta veebruaris alustas Elion Kaabel Digi-TV klientidele esimese HDTV meelelahutusliku telekanali VOOOM edastamist. Teise uuendusena alustas Elion IPTV videolaenutuse pakkumist oma klientidele.

⁶ Andmed pärinevad TNS Emori uuringust “Eesti meediareklaamiturg +/- 2007”

loobusid reklaami edastamisest ning erakanalid alustasid loomaksu tasumist. See loomaks pidi läbi riigieelarve liikudes osaliselt kompenseerima avalik-õiguslikele kanalitele reklaamitulu kadumise.

Alates 2006. aastast on eratelekanalitel summaarne tulude eelarve suurem kui avalik-õiguslikul ringhäälingul televisiooni- ja raadiotegevuse jaoks kokku. See tähendab, et **erakanalitel oli finantsiliselt tugevam positsioon ning rohkem võimalusi kui avalik-õiguslikul ringhäälingul**. Kui üldine reklaamiturk ja riigieelarve on kasvanud viimased seitse aastat samas tempos, siis avalik-õigusliku ringhäälingu eelarve kasvutempo on olnud tunduvalt aeglasem.⁷

2008. aasta lõpuks pidurdus Eesti üldine majanduskasv järsult, paljudes sektorites võis täheldada märgatavat tagasimeinekut ehk negatiivseid kasvunäitajaid. Langusest tulenevalt ei oska keegi prognoosida, milliseks kujuneb aastatel 2010–2013 reklaamituru käive. Tõenäoliselt toovad aastad 2009-2010 teatava seisaku või isegi taandarengu reklaamiturul. 2008. aastal sõnastatud arengukava versioonis eeldati, et Eesti meediaturg muutub üha atraktiivsemaks satelliit- ja kaabeltelevisiooni operaatoritele, kes arendavad välja uusi sisulahendusi (eestikeelne Discovery, Eurosport, Viasat Sport jne). Muutunud oludes ei pruugi see eeldus enam kehtida. Nõnda napib reklaamist rahastatavatel meediaväljaannetel arenguks ressursse, ebarealistlike äriplaanidega ringhäälingukanalid võivad seista dramaatiliste valikute ees.

Eestis edastatakse televisioonisignaali nii analoog- kui digitaalkujul, nii kaabellevi-operaatorite vahendusel kui ka õhu teel. Eesti elanikkond liitub üsna aktiivselt digitaaltelevisiooniga. Üheks oluliseks ajendiks sealjuures on ETV2 kanali avamine. 2008. aasta lõpuks oli digiteleviiooni kasutajaid 38% Eesti elanikest. Eriti aktiivselt on digiTV-ga liitunud noored ja keskmisest suurema sissetulekuga eestlased. Kui 2007. aasta detsembris ütles 29% eestlastest ja 16% mitte-eestlastest, et neil on kodus olemas digiTV, siis 2008. aasta detsembris oli digitaaltelevisioon olemas kodus 46% eestlastest ja 20% mitte-eestlastest⁸. 2007. aasta lõpus oli kaabel- või satelliittelevisiooniga liitunud 53% eestlaste majapidamistest ja 88% mitte-eestlaste majapidamistest.

1.3 Eesti Rahvusringhäälingu positsioon Eesti ringhäälingukeskkonnas

Rahvusringhääling on täna suurima auditooriumiga meediaorganisatsioon Eestis. Iga nädal on mõne ERR-i tele- või raadioprogrammiga kontaktis 88% Eesti elanikest. ETV-d jälgib igal nädalal ligi 69%⁹ ja vähemalt ühte Rahvusringhäälingu raadioprogrammi ligi 61% Eesti elanikest. Eesmärk on suurendada kontaktide arvu televaatajatega, muuhulgas ka ETV2-e arvel ja hoida püsivalt sama raadiokuulajate arvu kogu arengukava kehtivusperioodi (2010–2013) vältel.

⁷ Jõesaar. A. Formation of Estonian Broadcasting Landscape 1992-2007: Experience of the Transition State

⁸ Andmed pärinevad 2007. ja 2008. aasta ERR elanikkonna meediauuringust

⁹ 2008. aastal jälgis ETVd iga nädal 69%, Kanal 2 71% ja TV3 69%. TNS EMOR telemöödikuuring, arvestuse aluseks september-detsember 2008

2009. aasta 4. nädalal külastas err.ee alamportaale kokku 163 905 unikaalset külastajat (allikas tnsmetrix.emor.ee). 2009. aasta lõpuks on eesmärk jõuda 200 000 unikaalse külastajani nädalas

Läbi aastate on Eesti Televisioon ja Eesti Raadio kuulunud usaldusväärseimate riiklike institutsioonide hulka. 2007. aastal usaldas ETV-d 76% ja ER-i 70% Eesti elanikest¹⁰. 2008. aasta lõpus tehtud küsitluse kohaselt usaldas Rahvusringhäälingut tervikuna 76% Eesti elanikest. **Eesmärk on hoida kõrget usaldusväärset taset aastatel 2010–2013.**

Uute meediakanalite lisandumisega on siiani **jätkunud auditooriumi killustumine**. Eriti silmnähtavaks muutub see teleturul uute kanalite ja sisulahenduste lisandudes. Oma vaatamisajast pühendasid Eesti elanikud 2008. aastal ETV1-le 15,6%. Meelelahutusliku programmi arvel saavutasid parema positsiooni Kanal 2 (19,8%) ja TV3 (18,2%).¹¹ **Üheainsa teleprogrammiga jätkates** oleks ETV-1 olnud üha raskem säilitada olulist osakaalu vaatamisajast. 2008. aastal olümpiaülekannetega alustanud ja lasteprogrammiga jätkanud ETV2 saavutas aasta lõpuks vaatamisaja osakaaluks 0,5%. Eesmärk on see kasvatada aastaks 2013 vähemalt 4%-ni.

Rahvusringhäälingu raadiokanalite osakaal raadio kuulamisajast oli 2008. aastal 35%. Kuna raadioturg näib olevat vähem dünaamiline, ei tohiks ERR-i osakaal sellel väliste tegurite mõjul oluliselt langeda.

1.3.1 Programmide eristuvus

Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammid eristuvad selgelt enamikust eratelevisiooni- ja raadioprogrammidest. ETV1 on täna ainus telekanal, kus suurema osa programmi mahust moodustab eestimaine teletoodang¹². Kui Kanal 2-s ja TV3-s on ülekaalus välismaine lavastuslik programm (filmid ja sarjad), domineerivad ETV1-s kodumaised ühiskonna- ja elusaated. Rahvusringhäälingu raadioprogrammid eristuvad enamikest teistest Eesti raadioprogrammidest suurema sõnalise osa ja žanrilise mitmekesisuse poolest¹³.

Rahvusringhääling on ainus ringhäälinguorganisatsioon, mis vahendab teatrilavastusi ja süvamuusika kontsertide ülekandeid. ETV1 pakub ainsa Eesti teleprogrammina regulaarselt kultuurisaateid, poliitika- ja ühiskonnasaateid ning ülekandeid nii rahvuslikelt kui ka globaalsetelt suursündmustelt (nt Eesti Vabariigi aastapäev, Võidupüha, laulupeod, olümpiamängud). Samuti on ETV1 suurim Eesti mängufilmide kojutooja. Klassikaraadio vahendab ainsana regulaarselt Eesti muusikat maailmale ja maailma muusikat Eestile (Euroraadio kontserdid). Raadioteater salvestab ja levitab ainsana Eestis professionaalseid kuuldemänge. Vikerraadio ja Raadio 4 pakuvad ainsate raadioprogrammidena Eestis lastesaateid.

---

¹⁰ Rahvusringhäälingu ja AS Turu-uuringud 2008. aasta meediauuringu kohaselt usaldas eratelekanaleid 51% ja eraraadiot 45% Eesti elanikest.

¹¹ Andmed pärinevad uuringufirma TNS EMOR telemõõdikuuringust.

¹² ERR uuringukeskuse poolt ajavahemikul 3.9-25.11 läbi viidud teleprogrammide struktuurimonitooringu kohaselt moodustab eestimaine programm ETV koguprogrammist 65%, Kanal 2 koguprogrammist 35% ja TV3 koguprogrammist 22%.

¹³ Programmi mitmekesisuse poolest on ERR raadioprogrammidega sarnane raadio Kuku.

Võrreldes teiste telekanalitega hindavad eestlased oluliselt kõrgemalt ETV1 uudiseid, ühiskonna- ja poliitikasaateid, kultuurisaateid, spordisaateid ja lastesaateid, madalamalt ETV1 meelelahutusprogrammi, filmide ja sarjade valikut.¹⁴ Raadioprogrammide puhul hindavad eestlased kõige kõrgemalt Vikerraadio uudiseid ja ühiskonnakäsitlust.

Eesmärk on eristuva ja atraktiivse raadio- ning teleprogrammi pakkumine ka aastatel 2010–2013. Senisest mõnevõrra mõjukam peab olema meelelahutusprogramm, mis oma sisuliselt ning teostuslikult kvaliteedilt peab eristuma kommertskanalite poolt pakutavast ning mis seab ühe prioriteedina eesmärgiks omamaiste huumorisaadete arendamise ning erinevaid põlvkondi ühendavate ja vaatajatele osalusvõimalust pakkuvate formaatide väljatöötamise.

Rahvusringhäälingu **konkurentsivõimet uute saadete arendajana võib pärssida finantsiline ebastabiilsus, rääkimata eelarve kahanemisest.** 2009. aasta eelarve, mida ähvardab arengukava kirjutamise ajal eksisteeriv teadmine, et võib tulla majanduslangusest tingitud kärpimine, on niigi pingeline. Ühelt poolt 2008. aasta inflatsioonist tingitud kulude kasv ja lisandunud ETV2-e programmi kulud ning teiselt poolt suhteliselt suur määramatus on loonud olukorra, mis ei võimalda pikaajaliselt olulisi muutusi planeerida. Enim kannatavad suure eelarvega, sõltumatute programmitootjatega kahasse toodetavad projektid, samuti ERR-i osalus filmiprojektides. Teisisõnu, eelarve pingelisuse ja majandusliku määramatuse tõttu kannatab ennekõike Rahvusringhäälingu kodumaine lavastuslik programm, millel on kõrge säilitamisväärtus (mängufilmid, telelavastused, sarjad jms).

1.3.2 Internetimeedia arendamine

Rahvusringhääling on olnud mitmete uue meedia lahenduste algataja (nt videoportaal ITV/ETV Pluss, raadiouudised mobiilteenusena, järelvaadatavad ja -kuulatavad saated, lasteportaal, teadusportaal jne), kuid on jäänud veebiarendajate vähesuse tõttu nende edasiarendamisel suhteliselt passiivseks.

Viimasel aastatel on oluliselt suurenenud inimeste huvi Internetimeedia vastu ja sellele on plahvatuslikult reageerinud kõik meediaettevõtted, tuues turule järjest uusi ning arendades vanu Internetikeskkondasid (nt on 2008. aastal suure arenguhüppe teinud postimees.ee ja delfi.ee). Jõuliselt on arenenud videoalbumid (YouTube) ja failivahetuskeskkonnad.

Rahvusringhääling panustab üha enam multimeedia põhisesse veebikeskkonda, pea kõik tele- ja raadiosaated on Internetis järelvaadatavad ja -kuulatavad, uue suunana on osa telesaadetest ka ERR-i veebikülgedel otseülekandes jälgitavad, uudistekülgedel edastatakse lisaks vaid Internetis toimuvaid otseülekandeid eri üritustelt. Eesmärgiks on teleprogrammi otsevaatamise võimaluse loomine Internetis sarnaselt raadioprogrammide reaajas kuulamise võimalusega, mis on käivitunud juba aastaid tagasi. Rahvusringhäälingul on kavas luua kaks uut temaatilist sisuportaal: kultuur.err.ee ja meelelahutus.err.ee.

---

¹⁴ Andmed pärinevad ERR uuringukeskuse ja AS Turu-uuringud poolt 2008. aasta detsembris läbi viidud meediauuringust.

Rahvusringhääling on alustanud ERR-i ühtse tehnoloogilise lahendusega veebikeskkonna loomist – ligi 15 erinevat teemalehte kannavad kõik oma veebiaadressis lõppu err.ee ning sisaldavad linke teistele Rahvusringhäälingu portaalidele. Tehnoloogilise platvormide erinevusest tingituna on seni eri veebiteenuseid arendatud ebahühtlaselt.

Veebiarendus hõlmab ühtsete tehnoloogiliste standardite kehtestamist ja kindlat järgimist – nii saab ERR-i ühtsesse veebiarendusse panustada efektiivsemalt. Soovime, et veebikeskkond, mida märgib domeen err.ee oleks aastaks 2010 Eesti kümne külastatavama keskkonna hulgas. Ühtsed standardid võimaldavad senisest paremate otsingusüsteemide rakendamist ja hõlbustavad ligipääsu eri valdkondadega seotud andmebaasidele ja sisutoodetele, mis Rahvusringhäälingu igapäevases töös tekivad.

Rahvusringhäälingu teleprogramm pakub täna ainsana eestikeelset teleteksti teenust. Interneti ja eriti digitaaltelevisiooni arenguga väheneb selle tähtsus oluliselt. Kõige enam kasutatakse Eestis neid teleteksti lehekülgi, mis sisaldavad ERR-i programmide saatekavasid. Digitaaltelevisiooni standard näeb ette, et programmidele lisatakse saatekava koos saadete sisututvustustega - seega kaob alates 01. juulist 2010 teleteksti järele vajadus. Siiski on enne teleteksti teenuse lõpetamist vaja läbi viia põhjalik uuring, et selgitada välja teleteksti kasutajate hulk ja kasutamise tegelik põhjus.

1.3.3 Professionaalsus ja koolitus

Rahvusringhääling on täna ainsa ringhäälinguorganisatsioonina Eestis võtnud kasutusele **kaheastmelise ajakirjandusliku eneseregulatsiooni süsteemi**. 2005. aastast on ERR esindatud Pressinõukogus, 2007. aastast täidab avalikkuse ja ERR-i vahemehe rolli Rahvusringhäälingu ajakirjanduseetika nõunik. Sisu kvaliteedi huvides sõnastatakse 2009. aasta jooksul saadete sisuanalüüsi põhimõtted ja 2010. aastast rakendatakse neile põhimõtetele tuginev saadete eelhindamise, hindamise ja korduvalhindamise süsteem.

Rahvusringhääling panustab teiste ringhäälinguorganisatsioonidega võrreldes rohkem spetsialistide koolitusse. Kavas on luua sisekoolituste süsteem, kus osalemise võimalust pakutakse ka väljapoole. ERR on kaasatud Balti Filmi- ja Meediakooli õppekavade arendamisse ja õppetöö läbiviimisse ning pakub praktikabaasi mitmete audiovisuaalerialade õppuritele Tartu Ülikoolist, Eesti Muusikaakadeemiast jt õppeasutustest. Uue tööjõu ja uute annete rakendamist piirab praegu kohati väljundite nappus.

1.4 Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised eesmärgid

Rahvusringhäälingu kui avalik-õigusliku meediaorganisatsiooni strateegilised eesmärgid lähtuvad tema unikaalsest missioonist, ülesannetest, mille täitmiseks ta on loodud ja mida ainult tema efektiivselt täita saab. Tänapäeva meediakeskkonnas on selleks missiooniks Eesti **avaliku ruumi hoidmine ja avaliku huvi teenimine**.

Kommertsringhäälingu kasvades ja tugevnedes tõuseb ringhäälingumeedias ja selle kaetavas ühiskondlikus mõjuväljas esile erahuvi. Ühest küljest seondub see meediafirmade ärihuvidega, teisest küljest meediatarbivate individuaalsete teema-

huvide ja maitse-eelistustega. Avalik huvi ei ole primaarne kummaltki poolt vaadatuna. Meediafirmad defineerivad ja suunavad agendat, lähtudes oma erahuvist, esitlevad oma huvisid avaliku huvi pähe, summutavad kriitilist arutelu endi üle. **Erahuvi domineerimine võib kaasa tuua avaliku huvi marginaliseerumise, mis ei ole Eesti rahva ja riigi huvides.**

Avaliku huviga seonduvad Rahvusringhäälingu ülesanded ja eesmärgid on kirjas rahvusringhäälingu seaduses. Et neid edukalt täita, peab Eesti Rahvusringhääling olema **tugev ja hästtoimiv meediaorganisatsioon, mis suudab pakkuda kõigile Eesti inimestele kvaliteetset avalikku huvi teenivat sisu erinevates väljundites.**

Rahvusringhääling peab olema **jätkusuutlik** ka peale aastat 2010, kui ringhääling Eestis on täielikult digitaliseerinud. ERR peab suutma hoida oma positsiooni avalik-õigusliku meediana ja oma mõjukust tegevuskeskkonnas, mis on selleks ajaks rikkam nii kanalite arvu kui ka ringhäälinguturul liikuva raha poolest, kuid märksa komplitseeritum auditooriumide killustumise tõttu. Lisaks sellele tuleb areneda Internetimeedias, mis on just noorema auditooriumi seisukohalt oluline väljund.

2004. aastal Rahvusringhäälingu moodustamise töörühma koostatud ERR-i arengustrateegia aastateks 2005–2008 on suures osas rakendunud. On vastu võetud Rahvusringhäälingu seadus, ühendatud Eesti Raadio ja Eesti Televisioon, kinnitatud uue organisatsiooni struktuur. Ettevalmistused uue ringhäälingumaja rajamiseks on jõudnud detailplaneeringu menetlemise ja projekteerimise järku. On loodud toimetused, mis esialgu tegutsevad veel teleprogrammide keskselt, peale ühe – uudistetoimetuse, mis ühendab nii raadio- kui ka teleuudiste tootmist. Administratiivstruktuuri üksused on liidetud. Sellega **on alanud protsess, mille käigus Eesti Rahvusringhääling kasvab ühtseks organisatsiooniks, kujundab ühised väärtused, arendab välja ühtse töökultuuri.**

1.5 Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised tegevused

Rahvusringhääling peab seaduses sõnastatud eesmärkideni jõudmiseks ja ülesannete täitmiseks arendama ühtset ja tugevat organisatsiooni. Selleks on kokku lepitud strateegilised tegevused, mis kestavad ühetaolistena läbi aastate. Need tegevused on järgmised:

- **Sisu kvaliteedi arendamine toimetustes kui kompetentsikeskustes**

Rahvusringhäälingu sisutoimetused on kujunemas kompetentsikeskusteks, kus luuakse eritüübilist meediasisu erinevatele sihtrühmadele. **Toimetuste eesmärk on arendada teadmisi, oskusi ja tööviise, mis võimaldavad luua teemavaldkonniti uudset, sihtrühmade jaoks huvitavat ja kanalispetsiifikat arvestavat sisu nii traditsioonilise (televisiooni ja raadio) kui ka uue meedia jaoks.** Toimetused peavad genereerima uusi ideid, teostama oma saadete kvaliteedi eel- ja järelanalüüsi, kaasama valdkonna parimaid tegijaid. Toimetuste vahel kujundatakse välja koostöövõrgustik, et erinevad programmid, saated ja uue meedia tooted võiksid üksteist täiendada, toetada ja võimendada. Toimetused tegelevad eneserefleksiooni ja enesearendamisega. Toimetused teevad koostööd kodumaiste ja rahvusvaheliste kompetentsikeskustega (ülikoolid, erialaliidud jms). Nii toimetused kui ka Rahvusringhäälingu koolitussüsteem, uuringukeskus ja ajakirjanduseetika nõunik

tegutsevad ERR-i ajakirjandusliku, eetilise ja kunstilise professionaalsuse kasvu huvides. **Rahvusringhääling kannab hoolt Eesti audiovisuaalkultuuri arengu eest.**

- **Väljundite lisandumine ja arendamine**

Rahvusringhäälingul on 2009. aasta alguseks kaks telekanalit, viis raadiokanalit ja viisteist teemalehte ehk portaali Internetis. Jätkuvalt tuleb mõelda lisaväljunditele nii televisiooni kui ka Internetimeedia valdkonnas. **Digitaaltelevisiooni tingimustes on elutähtis ETV2 võimalikult kiire kasvamine.** See võimaldab parandada erinevate sihtrühmade teenindamist ning seaduses püstitatud avaliku huvi eesmärkide ja ülesannete täitmist. Lähiaastatel tuleb avada veel vähemalt üks digitaalplatvormil tegutsev teemakanal. Lineaarsete programmide kõrval arendatakse sisutooteid mittelineaarseteks kasutamiseks, pakkudes oma sisu ka veebis (sh YouTube'is) ja individuaalsalvestistena. Uue meedia kanalite ja digitaalteenuste lisandumisel integreeritakse need parema kättesaadavuse huvides ühtsesse veebikeskkonda. **ERR-i saated ja programmid peavad olema kättesaadavad kõigil leviplatvormidel, mida telekommunikatsioonifirmad pakuvad.**

- **Uue ringhäälingumaja ehitamine**

Uus ringhäälingumaja on vahend lähituleviku nõuetele vastava taseme saavutamiseks organisatsioonis ja tehnoloogias, mis teenivad omakorda mitmekülgsema ja kvaliteetsema sisu huve. Kanalite lisandumisel töötavad toimetused mitte niivõrd "oma kanalile", vaid kõigile Rahvusringhäälingu väljunditele. **Ringhäälingumaja pakub ühist füüsilist keskkonda ja mõtteruumi, mis aitab tõsta kogu organisatsiooni efektiivsust ja arendada kaasaegset organisatsioonikultuuri.**

- **Tehnoloogia arendamine**

Ringhäälingu tehnoloogia areneb väga kiiresti, eriti digitaalvaldkonnas. Kvaliteetsema sisu ja parema edastuse huvides arendatakse Rahvusringhäälingus esmajoones saadete failipõhist tootmist, otseülekannete ja –lülituste võimalusi, digitaalseid lisateenuseid (tõlked erinevatesse keeltesse, sisulaiendid, dünaamiline lisateave), aga ka nõudlikumaid pildi- ja heliformaate. Tõstetakse infotehnoloogilist valmidust uue meedia toodete pakumiseks ja veebikeskkonna arendamiseks. **ERR peab olema uuenduslikumaid audiovisuaalmeedia organisatsioone Eestis, kes kasutab ja juurutab sisutootmises uusimat tehnoloogiat.**

- **Rahvusvaheline koostöö**

Rahvusringhääling on Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) liige ja tegutseb aktiivselt selle organisatsiooni töögruppides (uudiste-, spordi-, muusikagrupp, strateegilise info teenistus SIS ja auditooriumiuurijate rühm GEAR). Rahvusringhäälingu nõukogu kaudu osaleb ERR ringhäälinguregulaatoreid ühendava organisatsiooni EPRA (*European Platform of Regulatory Authorities*) tegevuses. Rahvusringhääling osaleb aktiivselt rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, mis aitavad kasutada maailmapraktikat, muutmaks oma tegevusi efektiivseks ja kaasaegseks. Rahvusringhääling otsib aktiivselt võimalusi ja arendab koostööd avalike fondidega sh Euroopa Liidu ühtlustusfondidega, et täiendada rahastuse abil täita Rahvusringhäälingu ees seisvaid eesmärke. Rahvusringhäälingu spetsialistid

nõustavad ka ise rahvusvaheliste abiprogrammide raames teiste riikide rahvusringhäälinguorganisatsioon Eesti Vabariigi välispoliitilisi prioriteete silmas pidades. ERR-i esindaja on Euroopa Ajakirjanduskeskuse (EJC) nõukogu liige.

- **Arhiivide arendamine rahvuslikuks digitaalseks teabevaramuks**

Eesti Rahvusringhäälingu heli-, video-, filmi-, foto- jt arhiivides talletatakse sadu tuhandeid säilikuid. See on kaalukas osa Eesti rahva ajaloolisest mälust ja kultuuri-identiteedist. Säilitamise ja restaureerimise kõrval on äärmiselt oluline arhiivimaterjalide kasutamine uue meediasisu loomisel ja programmide mitmekesistamisel. ERR arhiivide teabevarad tuleb hiljemalt 2012. aasta lõpuks teha kättesaadavaks loominguliseks, teaduslikuks ja õppetööks ka väljaspool Rahvusringhäälingut. Koos Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Eesti Filmi Sihtasutuse, AS Tallinnfilmi, Rahvusarhiivi, Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli, Kinoliidu, Filmiajakirjanike Ühingu, Eesti Film 100 ja MTÜ Eesti Filmi Andmebaasiga pannakse alus Eesti filmi elektroonilisele andmebaasile (Eesti rahvusfilmograafia), mis peaks valmima aastatel 2009-2017 ning sisaldama andmeid enam kui 10 000 Eestis tehtud filmi kohta. Esimene osa ja veebiväljund valmivad Eesti filmi 100. aastapäeva tähistamise ajaks 2012. aastal. Vastavasisuline koostöölepe sõlmiti 20.01.2009. aastal.

2. Rahvusringhäälingu visioon, missioon, väärtused

2.1 Visioon

Rahvusringhääling on usaldusväärseim ja mõjukaim meediaorganisatsioon Eestis

Rahvusringhääling on mitmekesist sisu loov meediaruum, mis peegeldab Eesti identiteeti, kannab ühisväärtusi, teadvustab ja integreerib erinevaid sotsiaalseid ja kultuurilisi kuuluvusi ning nende muutusi. Avalik-õigusliku meediana on ERR Eesti kultuuri ja kodanikuühiskonna toetaja ja arendaja ning teiste samal eesmärgil tegutsevate organisatsioonide tõhus partner. ERR on poliitiliselt, majanduslikult ja tehnoloogiliselt sõltumatu, jätkusuutlik meediaorganisatsioon, meisterlik kõigis oma tegevustes. ERR on avatud nüüdiskultuurile ja uuele tehnoloogiale. Ajaloo ja kultuuri talletajana on ERR Eesti kultuuri digitaalne mälu pank.

2.2 Missioon

Rahvusringhäälingu missioon on arendada ja hoida Eestit

ERR loob erinevates meediakanalites toimiva teabevõrgustiku kõigi Eestiga seotud inimeste vahel kogu maailmas; oma programmides toetab euroopalikke väärtusi, avardab Eesti inimeste maailmapilti, harib avalikus mõtteruumis osalejaid; kaasab inimesi Eesti riigi ellu, innustab vaba arutelu; edendab loomingulisust ja tegusust; ühendab erinevaid kogukondi ja põlvkondi, kasvatab sallivust ja üksteisemõistmist; väärtustab inimeste isiklikku elu ja perekonda, kaitseb eetilisi põhiväärtusi. Nõnda hoiab ja edendab Rahvusringhääling Eesti riigi, rahva, keele ja kultuuri järjepidevust ajas ning ruumis.

2.3 Väärtused

Rahvusringhäälingule on kõige olulisem **sisukas programm**. Rahvusringhäälingu saated vahendavad ja tõlgendavad tegelikkust, pakuvad elamusi ning meelelahutust erinevatele huvigruppidele, kuid samas aitavad luua ühiskonna ühtekuuluvustunnet. Ajakirjanduslikus käsitluses on tähtis, et arvestataks kõiki käsitletava sündmuse või protsessiga seotud aspekte ning seostataks neid oskuslikult. Sealjuures peavad Rahvusringhäälingu saated pakkuma lisaväärtust: vaataja-kuulaja peab neist saama midagi uut ja õppimisväärtust. Selle kõige kokkuvõtmiseks ei piisa siiski ainult ühest sõnast – sisukas. Sisukat programmi soovivad pakkuda ka teised meediaettevõtted.

Avalik-õigusliku ringhäälingu oluline aspekt on **eraringhäälingust eristumine** ehk teisisõnu, Rahvusringhäälingu poolt pakutav peab olema oluliselt kvaliteetsem, mitmekülgsem või suuremahulisem (omatoodang), kui teistel meediaettevõtetel.

Eristumisel on mitu lisanõuet. Saated ja teised meediateenused, mida ERR loob, peavad olema **auditooriumile kasulikud** (informeerivad, harivad, ühendavad jne) ning sihtgruppidele (venelased, spordisõbrad, lapsed jne) nende endi hinnangul **olulised**.

Sisukusel on avalik-õiguslik mõõde (väärtus), kui pakutavat usaldatakse ehk kõik see, mida ERR pakub, on tervikuna **usaldusväärne**. ERR peab olema vähemalt viie Eesti enim usaldusväärse institutsiooni hulgas. Usaldusväärse "vundamendiks" on ajakirjanduslik kvaliteet ja ajakirjanike professionaalsus, "müüriks" läbipaistvus, avatus ja sõbralikkus ning "katuseks" oskuslik turundus, sh juhatuse, saatejuhtide ja kõigi teiste töötajate suhe avalikkusega.

Toetudes sisukat programmi tehes ainult kvaliteeti kirjeldavatele väärtustele, võib väga kergelt kaotada kontakti avalikkusega. ERR ei kiida heaks neid arvamusi, mille kohaselt avalik-õiguslik ringhääling peaks pakkuma ainult kvaliteetseid ja väikestele sihtrühmadele suunatud nišitooteid ehk katma selle osa auditooriumist, mis kommertsalusel toimivale meediale on majanduslikel põhjustel väheatraktiivne. Tuleb vältida marginaliseerumist. Rahvusringhäälingu tegevusel on mõte ja mõju, kui saavutatakse võimalikult suur **kontaktide arv** - pakutavad saated on huvitavad ja/või vajalikud valdavale osale Eesti elanikkonnast. Selle saavutamiseks tuleb vahel lõivu maksta eristumisele.

Kandva osa ERR-i programmide moodustavad uudised ja ühiskonnaelusaated. Ajakirjanduslike otsustuste tegemine eeldab nii **objektiivsust** kui ka **tasakaalustatust**. Objektiivsus tähendab, et arvestatakse kõiki olulisi teemaga seotud üksikasju ning kedagi ega midagi ei seata käsitluses eelisseisundisse. Tasakaalustatus tähendab, et kõigile olulistele osapooltele antakse proportsionaalselt võimalus oma seisukohta avaldada. Enne uudiste edastamist peab nende aluseks olevat teavet mõistliku hoolega kontrollima. Fakt ja kommentaar peavad olema eristatud.

Iga organisatsioon ja ettevõtte väärtustab professionaalsust. **Professionaalsus** avalik-õigusliku meedias põhineb teadmistel, oskustel ja kogemustel. Igapäevases praktikas tähendab see kõigile arusaadavaid ja ühetaolisi nõudeid, mis meediaorganisatsiooni tegevusega seonduvad, seda nii sisu kavandamisel, ideede otsimisel, nende

arendamisel, saadete tootmisel kui vahendamisel. Seega hõlmab professionaalsus asjakohaseid nõudeid nii sisulisele kui tehnilisele kvaliteedile.

Eesti ringhäälingutraditsioon sündis 1926. aastal, kui algasid regulaarsed raadiosaated. Hoolimata Eesti sattumisest mitmesse totalitaarsesse olustikku, on ringhäälingu professionaalseid töövõtteid hoitud ja arendatud kogu ringhäälingu arenguloo jooksul. 1960.-70-ndatest aastatest siiani mäletatakse reportaažide ning kommentaaride kõrgega Eesti Raadios ja Eesti Televisioonis. Tänapäevane ja homme eetrijakirjandus kannab endas igipõliseid traditsioone. Ka praegu tegutsevad eraõiguslikud meediakanalid on suuresti alustanud kunagise ER ja ETV loomingulise oskusteabe ja kogemuse toel. Rahvusringhääling **väärtustab aastatega settinud professionaalseid kogemusi, kuid lisab neile kaasaegseid töövõtteid.**

Kaasaegse meediaettevõtte konkurentsivõime tagavad **avatus muutustele, uuenduslikkus ja innovatsioon.** ERR-i struktuur peab tagama organisatsiooni muutumisevõime ja soodustama innovatsiooni, mis omakorda tähendab, et ka struktuur ise on pidevas muutumises. Rahvusringhääling rakendab oma töös uusimaid tehnoloogiasid, sisulahendusi ja vormivõtteid. Sisu ja vormi uuendused programmides ja uue meedia toodetes eeldavad tihedat koostööd loominguliste töötajate, juhtkonna ning tehniliste teenistuste vahel.

Rahvusringhääling on **standardite looja ja kompetentside hoidja** paljudes sisutootmise valdkondades, eriti aga nendes, mida väikeriigi tingimustes ei saa spetsiifilisuse ja töömahukuse tõttu arendada "vabal turul" (nt helirežii Eesti süvamuusika salvestamiseks). ERR pakub kõrgkoolide õppuritele võimalusi omandada selliseid audiovisuaalmeedia erikompetentse praktikas. Rahvusringhäälingus kasutatav keel vastab suulise eesti keele standardile ja igauks, kes soovib rääkida ilusat eesti keelt, võib ERR-i saateid kuulates õppida.

Rahvusringhääling **tagab kvaliteetse sisu eneserefleksiooni mehhanismiga.** Sisu kvaliteedi tagamiseks rakendatakse loomingulist auditeerimist: sisu ja vormi analüüsitakse juba saadete planeerimise faasis, jälgitakse, mil määral on saate arendamisel täidetud püstitatud eesmärgid, enne eetrisseminekut tehakse pilootsaade. Loomingulise auditeerimise protsessis hinnatakse saate kvaliteeti ka eetrisoleku ajal ja järel.

ERR-i ajakirjanduseetika nõunik jälgib hea ajakirjandustava järgimist Rahvusringhäälingus, tehes jooksvalt tähelepanekuid ja andes individuaalset nõu. Samuti vastab ajakirjanduseetika nõunik avalikkuselt laekunud ERR-i programme käsitlevatele ajakirjanduseetilistele ettepanekutele ja kaebustele. ERR-i ajakirjanduslikke valikuid selgitatakse Vikerraadio saates Meediatund ja teistes ERR-i saadetes. ERR-i ajakirjanduseetika nõuniku ametikohast on kujunenud institutsioon, mida avalikkus tunneb ja tunnustab ning mis aitab kaasa ERR-i kõrgele usaldusväärsusele. See on osa Rahvusringhäälingu **läbipaistvusest ja avatusest.**

Rahvusringhäälingu saated seonduvad **vastutusega**, sest nad esindavad ühiskonna kui terviku avalikku huvi. Vastutus eeldab selliste küsimuste püstitamist, mis kerkivad laiemas avalikkuses ja puudutavad kogu Eesti ühiskonna käekäiku. Nendele küsimustele tuleb otsida vastuseid õigeaegselt, järjekindlalt, ausalt ja inimeste väarikust austavalt.

3. Rahvusringhäälingu väljundid

Rahvusringhäälingu programmide ja muude meediatoodete ja -teenuste peamine eesmärk on kaitsta avalikku huvi Eesti ühiskonnas, laiendades ja rikastades avalikku mõtteruumi ning aidata kaasa riigi majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele jne arengule. Seejuures **arvestab ERR vajadusega diferentseerida oma teenuste pakkumist erinevatele sihtrühmadele ja avardada nende kättesaadavuse võimalusi erinevate meediakanalite kaudu**. Samas peab eestlastel üle kogu maailma olema võimalus jälgida ERR-i saateid. Selleks teeb Rahvusringhääling oma saated ja programmid lisaks analoog- ja digitaalplatvormidel levivatele tele- ja raadiokanalitele kättesaadavaks ka Internetis ja võimalusel satelliittelevisiooni kaudu, korrastades ühtlasi sellega seonduvaid programmilevi juriidilisi aspekte.

3.1 Televisioon

ETV1 on kõikidel tehnilistel platvormidel edastatav üldprogramm, mille olulisimaks eristuvaks jooneks on eestikeelsete originaalsaadete suur maht, informatiivne ja sotsiaalne suunitlus; aktiivse programmi maht on vähemalt 6000 tundi aastas. ETV1-e vaatab iga nädal keskmiselt 800 000 inimest¹⁵. Peale ETV2-e käivitumist kujundatakse ETV1 programm 2010. aasta alguseks selliseks, et see vastaks enam ühiskonnakeskseid, stabiilseid väärtusi toetava, sotsiaalsete ja kultuurihuvidega sihtrühma vajadustele.

ETV2 on kaabeltelevisioonis ja digitaalvõrgus edastatav mitmekülgne, ennekõike lastele ja nooremale elanikkonnale ning vähemusrahvustele mõeldud kultuuri-, haridus- ja meelelahutusprogramm, mille sisu lähtub inimeste individuaalse väärtusmaailma arengu vajadustest. Programmi eripäraks on tugevalt väljaarendatud venekeelsete saadete võõnd, millele lisanduvad venekeelsete subtiitritega varustatud ETV1 programmi saated. ETV2-e programmi kogumaht alates 2010. aastast on vähemalt 3000 tundi aastas ja nädala keskmine vaatajate arvuks prognoosime 200 000 inimest.

2010. aasta alguseks on ETV1 ja ETV2 tehnoloogiliselt valmis tootma ja väljastama oma programme täielikult digitaalkeskkonnas vastavalt digitaaledastuse standarditele.

3.2 Raadio

Vikerraadio sihtrühmaks on inimesed, kes eelistavad traditsioonilist ja pigem konservatiivset, kuid alati usaldusväärset programmi. Vikerraadiot kuulab nädala jooksul keskmiselt 340 000 inimest.¹⁶

Raadio 2, täies ulatuses noortele suunatud (sihtrühm 15–35-aastased), tempokas ja vaheldusrikas, sportlikku ja tervet eluhoiakut propageeriv üldhuviprogramm, mis sisaldab formaadile sobivas vahekorras uudiseid, sõnasaateid ja muusikat. R2-e kuulab nädalas keskmiselt 150 000 inimest.

¹⁵ TNS Emori 2008. a telemõõdikuuringu andmetel arvatud aasta keskmine

¹⁶ TNS Emori 2008.a kuulajapäeviku andmetel arvatud aasta keskmine

Klassikaraadio, kvaliteetset klassikalist ja nüüdismuusikat ning sõnalisi kõrgkultuurisaateid pakkuv programm igas vanuses ja erinevatesse sotsiaalsetesse gruppidesse kuuluvatele inimestele, keda ühendab vajadus süveneda Eesti ja maailmakultuuri püsiväärtustesse. Klassikaraadiol on nädalas keskmiselt 45 000 kuulajat.

Raadio 4, põhiliselt venekeelne üldhuviprogramm, mille ülesanne on pakkuda võimalikult mitmekesist raadioprogrammi Eestis elavatele vene keelt esimese keelena kasutavatele inimestele, aidates neil seeläbi paremini sulanduda Eesti ühiskonda; võimaluste piires on programmis saateid ka muude suuremate Eestis elavate rahvusgruppide (ukraina, valgevene jt) keeltes või spetsiaalselt neile suunatuina. R4 kuulab nädalas keskmiselt 200 000 inimest.

Raadio Tallinn, regionaalprogramm Tallinnas ja selle lähiümbruses, edastab kvaliteetset levimuusikat ning ERR-i ja teiste Euroopa avalik-õiguslike ringhäälingute toodetud uudiseid inglise, saksa, prantsuse ja teiste Euroopa rahvaste keeltes. Internetis on Raadio Tallinna võimalik kuulata üle Eesti. Raadio Tallinna kuulab nädalas keskmiselt 20 000 inimest.

3.3 Internetimeedia

Kõigil Rahvusringhäälingu programmidel on oma veebileht Internetis. Raadio-programmid on Internetis kodulehekülgede kaudu kättesaadavad reaalajas ja järelkuulamiseks. Raadio 2 ja Klassikaraadio pakuvad kodulehe kaudu taskuhäälingu (*podcasting*) võimalust.

ETV1 ja ETV2 teevad tähtsamate sündmuste otseülekanded kättesaadavaks oma kodulehtedel ja partnerite huvi korral mobiilTVs. Kõik teleprogrammide omasaated on vähemalt 30 päeva kättesaadavad järelvaatamiseks lehel: etv.err.ee/arhiiv.

Rahvusringhääling loob ja edastab uudisvoogu neljas uudisteportaalis: uudised.err.ee, novosti.err.ee, sport.err.ee ja teadus.err.ee. Lisaks haldab ERR lasteportaali meieoma.ee, raadioteatri veebilehte raadioteater.err.ee, ilmaportaali ilm.err.ee ja valimistele pühendatud portaali valimised.err.ee. Luuakse olulisemaid Eesti uudiseid inglise keeles vahendav portaali news.err.ee.

2008. aastal alustas Rahvusringhääling oma veebitoodete integreerimist ühtsesse keskkonda www.err.ee, eesmärgiga arendada see aastaks 2011 üheks külastatavamaks, mitut meediat ühendavaks portaaliks Eestis. Selle tuumikuks on uudisteportaalid uudised.err.ee, novosti.err.ee ja sport.err.ee ning sellel paiknevate linkide kaudu pääseb külastaja ka kõigi Rahvusringhäälingu programmide kodulehekülgedele. Programmide kodulehti integreeritakse omavahel ning arendatakse digitaliseerimisega kaasnevat sisulaiendite ja lisainformatsiooni keskkonda.

Järgnevatel aastatel suurendab Rahvusringhääling oma saadete ja programmide kättesaadavust Internetimeedia lahenduste kaudu. Saateid on võimalik Internetimeedias jälgida nii reaalajas kui ka viivisega, nii otse veebist kui ka allalaetuna. Avatakse ka inglise- ja venekeelseid veebilehekülgi.

4. Eesmärgid ja ülesanded

4.1 Programmid

ERR programmide tegevused Rahvusringhäälingu seaduses sätestatud eesmärkide¹⁷ saavutamiseks ja ülesannete täitmiseks on koondatud kolme märksõna alla: 1) Eesti riik ja rahvas; 2) Eesti kultuur ja mälu; 3) Eesti kui elukeskkond.

4.1.1 Eesti riik ja rahvas

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused väärtustavad Eesti riigi ja eesti rahvuse kestmise tagatise ning osutavad asjaoludele, mis võivad ohustada Eesti riigi ja eesti rahvuse püsimist.

ERR peab Eesti riigi ja rahva tuleviku huvides äärmiselt oluliseks **rahvusliku infovälja loomist, rikastamist ja kaitsmist**. Selleks tagab ERR, et:

- uudistetoimetuses on 24-tunnine valmisolek edastada riigile ja selle elanikele eluliselt tähtsaid uudiseid;
- korrespondentide võrk katab kõik tähtsamad maakonnakeskused;
- uudistetoimetuse on varustatud mobiilse tehnikaga ja sidevahenditega otselülitusteks sündmuskohtadelt;
- uudistetoimetuse on lülitatud rahvusvahelisse uudistevahetuse süsteemi;
- väliskorrespondendid paiknevad Eestile välispoliitiliselt kõige olulisemates maailma punktides (Brüssel, New York; Moskva), 2010. aastal täpsustatakse järgmiste väliskorrespondendipunktide asukohad, võttes arvesse Rahvusringhäälingu eelarvelisi võimalusi;
- uudistesaadet on professionaalsed, nende kaudu jõuab Eesti inimesteni parim pilt Eestis ja maailmas toimuvast;
- vaegkuuljate võimalus saada osa rahvusringhäälingu infovoost on piisavalt lahendatud.

Tegevused 2010:

- suurendatakse uudiste üldmahtu programmides, uuendatakse teleuudiste põhisaate formaati;
- alustatakse regionaaluudiste tootmist iseseisva saateformaadina;
- käivitatakse ETV2-s regulaarne uudistesaaide vaegkuuljatele.

Tegevused 2011:

- ERR-i eetris on mitmekesise käsitluslaadiga infosaated, sh venekeelsed uudistemagasinid, kasvab vaegkuuljatele suunatud uudiste maht, samuti suureneb majandus- ja kultuuriuudiste maht. Arendatakse alternatiivseid uudistetooteid, nagu elektrooniline laia leviga uudiste loend, uudisriba (*ticker*);
- jätkatakse Eestit katvate korrespondentipunktide ja stuudiote arendamist eesmärgiga, et üle Eesti oleks Rahvusringhäälingul 10 tugevat ja hästitoimivat korrespondendipunkti või kohalikku stuudiot.

Tegevused 2012:

---

¹⁷ Eesti Rahvusringhäälingu seadus, §4

- laiendatakse mobiilsete korrespondentide võrku; luuakse tehniline võimekus paindlikult ja operatiivselt reageerida kõikjal Eestis toimuvale, selleks soetatakse satelliidilingiga varustatud väike ülekandebuss;
- kasvab uudisajakirjanike tehniline võimekus monteerida olenemata asukohast uudismaterjali nii, et töö tulemus oleks koheselt eetrikõlblik.

Tegevused 2013:

- toimub üleminek uudiste kasutajapõhisele tootmisele, samaaegselt toodetakse uudiseid kolme erinevasse meediasse (televisiooni, raadiosse ja Internetti). Et tehnoloogia muutub üha „demokraatlikumaks“, st et kõrgkvaliteedilist pilti suudavad üha enam luua ka kasutajad, on kasutajapõhisele lähenemisele üleminek võtmeküsimus;
- kasvab kohalike korrespondentide roll Internetimeedia lugude tegemisel;
- uudistestuudiotest võetakse kasutusele automaatkaamerad, mis aitavad muuta töökorraldust efektiivsemaks;
- Raadio Tallinn edastab täismahus programmi.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused aitavad kaasa demokraatliku riigikorralduse edenemisele.

Rahvusringhääling peab avaliku mõtteruumi arendamisel oluliseks **luua uusi arutlusdiskursusi demokraatlike väärtuste, osalusdemokraatia, võimukandjate vastutuse ja kodaniku-aktiivsuse üle**. Selleks on ERR-i programmides eetris aktuaalsaadet ja väitlused, milles osalevad nii riiklike institutsioonide kui ka kodanikuühenduste esindajad ning kus kodanikupositiooni väljendavaid inimesi kaasatakse aktiivselt nii allikatena kui ka arvajatena, hoolitsedes selle eest, et nende hulgas oleks ka naisi, vähemusrahvuste esindajaid ja noori. Saadete ja programmide juures arendatakse interaktiivseid arutelukeskkondi.

Valimisaastatel 2010 ja 2011 kavandatakse ja koordineeritakse koostööd tele- ning raadioprogrammide vahel valimisdebattide läbiviimisel ja valimistulemuste kajastamisel.

Riiklike institutsioonide töö paremaks valgustamiseks kaalub ERR võimalusi tihendada Riigikogu istungjärkude ja komisjonide töö kajastamist (nn parlamendi-televisioon).

Rahvusringhääling loob portaali valimised.err.ee, mille sisu uueneb vastavalt lähenevatele valimistele. ERR kajastab valimisportaalil uudiseid, pakub valijaile kasulikku informatsiooni valimistoimingute tegemiseks, edastab valimistega seotud tele- ja raadioklippe ning tutvustab kandidaate.

4.1.2 Eesti kultuur ja mälu

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused toetavad eesti keele ja kultuuri arengut.

Rahvusringhääling jälgib **elavat kultuuriprotsessi Eestis, loob erinevatele vaataja- ja kuulajarühmadele võimalusi tunnetada eesti kultuuri pidevust ja tajuda uusi märke kultuuris**. Kaasaja kõrg- ja popkultuuri seoseid, vastandusi ning erinevaid tõlgendusi esitavad uurimuslikud ja arutlevad saated kultuurinähtustest ning -

loojatest, seda tegevust toetavad ka väikevormid ja saadete audiovisuaalne külg. ERR-i eetris ja veebis on kultuuriuudised ja regulaarsed nädalatuulevaated Eesti kultuurielust. Lisaks sellele on eetris maailmapilti avardavad ülevaated kultuurielust mujal maailmas.

Rahvusringhääling annab kultuuriprotsessi omapoolse aktiivse panuse, luues iseseisvaid audiovisuaalkunsti teoseid (filme, telelavastusi, kuuldemänge, kontserte jne) ning panustades tellijana või kaastootjana uute teoste loomisesse: mängu- ja dokumentaalfilmidesse koostöös Eesti Filmi Sihtasutuse ja Kultuurkapitaliga, algupärastesse kõrge kvaliteediga telesarjadesse eesti stsenaristide, lavastajate, näitlejate ja teiste loomeinimeste osalusel, eriti aga eesti kultuuri tuumtekstide audiovisuaalsetesse salvestistesse. Samuti **vahendab ERR oma programmide ja muude sisutoodete kaudu Eesti autorite loomingut**: filme, sõna-, muusika- ja tantsuteatri etendusi, kontserte, muusikapalu, kirjanduslikke tekste, kujutava kunsti teoseid.

Rahvusringhääling **vahendab kõiki meie kultuuri suursündmusi, ühendades rahvast** nende publikuks üle kogu Eesti.¹⁸ ERR on meediapartneriks esinduslikele teatri-, muusika- ja filmifestivalidele, mis toimuvad Eestis.

ERR ülesandeks on **eestlaste osavõtul toimuvate ja rahvuslikku koosmeelt kujundavate rahvusvaheliste sündmuste** (rahvusvahelised konkursid, Eurovisiooni lauluvõistlus, rahvusvahelised koorikonkursid, spordi suurvõistlused jne) vahendamine kõrgprofessionaalsel tasemel.

ERR-ile on oluline säilitada olümpiamängude, jalgpalli ja korvpalli tiitlivõistluste, kergejõustiku EM-i ja MM-i, suusatamise MK ning MM-i, laskesuusatamise MM-i teleõigused. ERR soovib ka hoida Eesti tähtsamate spordialade teleõigusi.

ERR ülesandeks on tippkvaliteetselt vahendada rahvusvahelisi võistlusi, kus osalevad Eesti sportlased: olümpiamänge, kergejõustiku ja suusatamise tiitlivõistlusi jm. Maailma tippspordist on oluline jalgpall¹⁹. ERR vahendab ka kodumaise spordi- ja rahvaspordi suursündmusi ning jälgib noorte sportlaste võistlussarju. Rahvusringhääling peab olema valmis tootma rahvusvahelist telepilti Eestis toimuvatelt suurvõistlustelt²⁰.

Rahvusringhäälingu programmides kõlab valdavalt eesti keel. Ajakirjanike ja saatejuhtide keelelisi oskusi treenitakse pidevalt. Regulaarselt edastatakse saateid eesti keelest ja selle murretest. Venekeelses Raadio 4-s on eesti keele tunnid.

Lisaks sellele, et ETV1 toodab parimal vaadatavuse ajal meelelahutussaateid, mis köidavad võimalikult erinevaid inimesi, on avalik-õiguslikul meelelahutusel

---

¹⁸ Lähiaastate tähtsündmused Tallinn Euroopa kultuuripealinna rollis 2011. a; samal aastal toimub ka laste ja noorte laulu- ja tantsupidu. 2010. a korraldatakse Pärnus rahvusvahelised hansapäevad, Tallinnas Euroopa filmiauhindade gala. 2012 tähistatakse Eesti filmi 100ndat juubelit Eesti filmi aastaga

¹⁹ Olümpia-aastad on 2010 ja 2012; kergejõustiku Euroopa ja maailmameistrivõistlused toimuvad 2009, 2010 ja 2011; suusatamise maailmameistrivõistlused toimuvad 2009 ja 2011, maailma karikavõistlused igal aastal; jalgpalli MM finaalturniir toimub 2010, EM 2012

²⁰ 2010.a toimuvad Eestis iluuisutamise Euroopa meistrivõistlused; igal aastal korraldatakse Otepääl suusatamise MK etapp.

võimalus ja kohustus pakkuda ka avangardi, mitte ainult sisseostetud turvalisi formaate. ETV2 peab olema kõige julgem ja uuemate ideedega meelelahutaja telekanaline seas. ETV2 on liider kodumaise telehuumori tootmisel. Muusika kõrval peaks just huumor olema teleprogrammide meelelahutuse üks kaubamärkidest, seda ka vaatajate teadvuses.

ERR arendab vastutustundlikult ka populaarkultuuri erinevaid valdkondi: muusikat ja kunsti, käsitleb kaasaegse elustiiliga seotud teemasid, toetades noori loomeinimesi.

Tegevused 2010:

- Euroopa filmiauhindade gala vahendamine Tallinnas;
- taliolümpiamängude ülekanded ETV1-s ja ETV2-s ning Vikerraadios Vancouverist;
- iluuisutamise EM-ilt Tallinnas rahvusvahelise telepildi tootmine;
- Hansapäevade kajastamine Pärnus;
- kultuuridiskussiooni saadete taaskäivitamine ETV1-s ja Klassikaraadios;
- Eesti levimuusika esinduskontsertide salvestamine nn ETV Live (*elava esituse*) vormis;
- koostöös sõltumatute produktsioonifirmadega vähemalt kahe lavastusliku teleseriaali tootmine aastas;
- uue ajaloolise telesarja ettevalmistamine;
- kutseliste teatrite kuni 15 uuslavastuse salvestamine ja eetrisse andmine;
- arendatakse koostööd EBU-ga, osalemaks lavastuslikes koostööprojektides;
- klassikalise muusika suurkujude Chopini ja Schumanni sünniaastapäevade tähistamine Klassikaraadios;
- Raadio 4 muusikasaate Kontsert-Akadeemia taaskäivitamine;
- Klassikaraadio koduleheküljele videoülekannete lisamine;
- Vikerraadio kultuurisaadetele põhjal kultuuriportaali loomine.

Tegevused 2011:

- eriprojektid Euroopa kultuuripealinn Tallinnast, *City of Music* nädal Euroraadios;
- tele- ja raadioülekanded XI Noorte laulu- ja tantsupeolt;
- uue ajaloolise telesarja (eeskujuna Tuulepealne maa) tootmine ja eetrisse andmine;
- ETV1 alustab Eesti filmi suurkujude intervjuude salvestamist Eesti film 100 programmiks;
- uue kontsertklaveri soetamine raadio fondisalvestuste jaoks, fondisalvestuste mahu kasvatamine 40 tunnini aastas;
- noori lauluandeid tutvustava sarja "Kaks takti ette" tootmine.

Tegevused 2012:

- Eesti film 100 - Eesti filmide retrospektiivprogramm, taastatud filmide uuslinastused, uurimuslikud ülevaatesarjad, Johannes Pääsukese elust kõnelev telelavastus/lühisari;
- teatriõhtute salvestuste arvu kasvatamine 20 uuslavastuseni aastas;
- ETV1 programmis kultuurisaadete vööndi väljaarendamine, nn Muusade aken;
- suveolümpiamängude ülekanded raadio- ja teleprogrammides Londoni olümpialt.

Tegevused 2013:

- kakskeelse igapäevaseriaali tootmine ETV1-s ja ETV2-s;
- ERR on olulisim popmuusikat arendav organisatsioon Eestis. EESTI LAUL on aasta kõige olulisem popmuusika üritus.

Muud tegevused:

- toetatakse Eesti mängufilmide tootmist pikaajaliste õiguste eelostuga;
- toodetakse vähemalt üks väikese eelarvega mängufilm aastas;
- korraldatakse üritusi avalikkusele (Aasta Muusiku valimine, Klassikaraadio stuudiokontserdid, Raadio 2 aastahitt jne);
- tõhustatakse organisatsioonisisest keeleseiret ja keelekoolitust;
- ERR müügiosakond tagab võimaluse muuseumides, koolides ja muudel mittetulunduslikel üritustel näidata eesti keele ja kultuuri tutvustamise eesmärgil ERR arhiivisaateid ja –filme;
- ERR müügiosakond tiražeerib ise või koostöös huvitatud partneritega ja levitab erinevatel meediakandjatel ning uue meedia kanalites ERR-is toodetud eesti keelt ja kultuuri tutvustavate saadete paremikki;
- ETV1 näitab läbi aastate igal õhtul üht kultuurisaate lühivormi (sarnaselt 2009. aastal ETV1 eetris esitatavate luuletustega);
- Klassikaraadio loob eksperimenteeriva iseloomuga saateid ja võtab osa *ars acustica* rahvusvahelistest projektidest;
- jätkatakse koolinoorte spordisarja „TV 10 olümpiastarti“, mis on maailmas ainulaadne võistlussari. Seejuures on ETV seotud võistluste enda korraldamisega.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti ajaloo ja kultuuri audiovisuaalsele jäädvustamisele.

Lisaks riiklike tähtsündmuste vahendamisele jäädvustatakse arhiivis säilitamiseks arvukalt silmapaistvamaid kunstiteoseid: teatrietendusi, interpretide studioesitusi ja avalikke muusikasündmusi, heliteoseid, filme, kuuldemänge. Raadioteater jätkab Eesti teatrihäälte kogumist. Raadio 2 pöörab erilist tähelepanu noorte muusikakultuurile. Raadio 4 annab välja oma saadete põhjal koostatud heliraamatu eesti ajaloost abivahendina vene õppekeele koolidele. ETV-s on teatrietenduste kõrval kavas ka olulisemate kontsertettekannete salvestamine varasemast suuremas mahus.

Rahvusringhäälingu kaudu ja kaasabil jõuab eesti kultuur ka Eestist välja. ERR osaleb oma projektide ja valmistoodanguga suurematel audiovisuaalturgudel (MIDEM), EBU koostööprojektides ja konkurssidel (Euroraadio üritused, rostrumid, New Talent), samuti muusikafestivalidel; otsib aktiivselt loomingulisi väliskontakte, algatab ühisprojekte Balti riikide meediaorganisatsioonidega. Klassikaraadio pakub aastas 20 kontserti ja saadet teistele radiojaamadele. ETV toodab aastas vähemalt ühe rahvusvahelise levipotentsiaaliga muusikasalvestise.

Muud tegevused:

- koostöös EBU-ga tähistatakse maailma muusikakultuuri suurkujude tähtpäevi;

- kultuuriväärtuslikud saated ja muud sisutooted tehakse vaatajatele ja kuulajatele kättesaadavaks Interneti kaudu (kuulajal võimalus luua veebipõhine “Minu Klassikaraadio”);
- digitaalkandjad varustatakse andmetega, mis võimaldavad edastada jooksvat infot eetris kõlava muusika kohta;
- moodustatakse Klassikaraadio Sõprade Klubi;
- pakutakse Eesti muusikat allalaadimiseks;
- ERR levitab Eesti kultuuri ja ühiskonda tutvustavaid saateid ja meediateenuseid kogu maailmas interneti vahendusel.

ETV1 ja ETV2 programmides moodustab vastutusrikka ja ajaliselt mahuka osa hankeprogramm. Viimaste aastate jooksul on hankeprogramm muutunud oluliselt sisukamaks ja valikutes täpsemaks, seda nii väärtfilmide kui ka dokumentaalfilmide osas. Hanketoimetuse eesmärgid aastani 2013 on järgmised:

- hankida väärtfilmide, dokfilmide, loodussarjade, teadussarjade ja muu avalik-õiguslikule telejaamale sobiliku hankeprogrammi paremiku, eelkõige Euroopa päritoluga programmi;
- hankida meelelahutusliku programmi täiendamiseks Hollywoodi stuudiote kassahitte;
- hankida jätkuvalt laste anima- ja mängufilme, eelistades Euroopa päritoluga programmi;
- pakkuda ajaloo huvilistele suunatud dokfilme ja dokumentaaldraamasid, globaalseid ühiskondlikke teemasid käsitlevaid saateid, erinevaid kultuure tutvustavat programmi ning keskkonnateemalisi filme;
- hankida lisaks muule kvaliteetprogrammile ka Venemaa parimat toodangut;
- kindlustada ERR-ile jätkuvalt Eesti mängufilmide, dokfilmide ja animafilmide paremiku näitamise õigused;
- hankida kõikidele hankesaadetele Interneti ja muu uue meedia õigused;
- minna esimesel võimalusel üle eetrimaterjalide failipõhisele transpordile. Arvesse tuleb siinkohal võtta, et see sõltub meie partnerite valmisolekust.

4.1.3 Eesti kui elukeskkond

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe kasvule.

Rahvusringhäälingu saated ja internetimeedia kanalid toetavad Eesti ühiskonna gruppide vahelist üksteisemõistmist ja sallivust, andes sõna võimalikult paljude erinevate Eesti ühiskonna rühmade esindajatele. ERR pöörab erilist tähelepanu sellele, et tema kanalites oleks kuuldavad eakate, erivajadustega inimeste, rahvusvähemuste, religioossete kogukondade, noorte ja laste hääled. Selleks on ERR programmides kavas saated erinevate sotsiaalsete rühmade esindajate ja arvamusiidrite osavõtul, religioonisaated, saated eakatele, puuetega inimestele. Kuulmispuuetega inimesi silmas pidades arendab ETV eetrigraafikat, suurendab vaegkuuljatele suunatud saadete mahtu ja pakub digitaaltelevisioonis valitavaid subtiitreid kuni 30% ulatuses programmist (2011. a).

Rahvusringhääling toetab kodanikuühiskonna toimimist, ärgitades arutelusid ja algatades kampaaniaid, mis elavdavad inimestes huvi näidata initsiatiivi oma lähema

ümbruskonna edendamisel. Fookusesse tuuakse eeskätt elukeskkonna turvalisus, jätkusuutlikkus ja loodusesõbralikkus ning kõigi selles elavate inimeste vajaduste arvestamine. Seda tehakse nii saadete kui ka muude audiovisuaalsõnumite abil.

Rahvusringhääling pöörab oma saadetes **tähelepanu erinevate põlvkondade elule ja suhetele**. Arvestades noorte meediakasutuse eripära, tehakse ERR saated ja programmid nooremale põlvkonnale kättesaadavaks uue meedia (internetiteleviioon, mobiiliteleviioon, taskuhääling jms) kaudu, kaasatakse noori nendele mõeldud saadete ja muude teenuste kujundamisse, panustatakse interaktiivsusse.

Rahvusringhääling **soodustab Eestis elavate rahvusgruppide üksteisemõistmist**, tehes diskussioonisaaeid ja olukirjeldusi, tutvustades rahvuste kultuuri ja tavasid, andes arvamusalaldusteks sõna rahvusrühmade esindajatele. Sellele on suunatud kogu Raadio 4 programm, kus on informatiivseid ja arutelusaateid sotsiaaltemadel, loodussaateid, kultuuri- ja haridussaateid.

Et muuta Eesti inforuumi atraktiivsemaks venekeelsele elanikkonnale, tuleb senisest märksa rohkem **pakkuda operatiivset ja igapäevaelus vajalikku teavet elust Eestis ning võimalusi interaktiivseks aruteluks eluliste probleemide üle vene keeles**. Eriti puudutab see televiiooni. ERR loob rohkem võimalusi igäühele osaleda avalikus mõtteruumis oma emakeeles. ETV2s planeeritakse toota ja edastada venekeelseid infosaateid parimal vaatamisajal, kakskeelseid debatte, igapäevaseriaali, spordiülekanadeid nii eesti- kui venekeelse kommentaariga. Vene keelt esimese keelena kasutavatele inimestele pakutakse digiTV lahenduste kaudu omasaadete ja hankeprogrammi vabalt valitavad tõlkeid, samuti eesti keele õppesaateid. Venekeelse saatevõondi ja muude sisutoodete arenduskava on järgmine:

Tegevused 2010:

- ETV2 jätkab venekeelse saatevõondi arendamist, püüdes jõuda 130 esmaesitustunnini aastas ja varustada suurem osa ETV1 eestikeelsetest publitsistikasaadetest digitaalselt valitava venekeelse tõlkega.

Tegevused 2011:

- käivitatakse iganädalane teleajakiri ja suurendatakse digitaalselt valitava tõlkega saadete mahtu. Venekeelse programmi kogumaht on 400 esmaesitustundi aastas.

Tegevused 2012:

- osa ETV2-e programmist moodustavad venekeelsed omasaated ja digitaalse tõlkega varustatud saated vene keelt emakeelena kõnelevale auditooriumile, need saated on eetris parimal vaatamisajal;
- tehakse ettevalmistusi uute vähemusrahvuste keeltes saadete lisandumiseks Raadio 4 programmi.

Rahvusringhääling jälgib süstemaatiliselt, kuidas muutub elukeskkond kogu Eestis, aidates vältida piirkondlikku marginaliseerumist. Teravdatud tähelepanu ja sõltumatute asjatundjate analüüsi alla võetakse regionaalpoliitilised otsused, mis halvendavad inimeste toimetulekut, igapäevaelu kvaliteeti, sotsiaalseid ja kultuurilisi võimalusi. Rahvusringhääling peab Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe edendamise huvides väga oluliseks kujundada hoiakut **“Eesti on elamisväärne igal pool”**.

Tartu, Pärnu ja Narva stuudiote roll on aidata kaasa üle-Eestilise kultuuri- ja vaimuelu kajastamisele ning pärimuskultuuri säilimisele. Selleks toodetakse lisaks uudistele ka

tele- ja raadiosaateid, milles kajastatakse muuhulgas regionaalset elustiili ja mõttelaadi. Lisaks uudiste ja omasaadete tootmisele on Tartu, Pärnu ja Narva stuudiod tugibaasiks kõigi teiste toimetuste jaoks.

Tegevused 2010:

- Vikerraadios jätkatakse murdekeelsete uudiste edastamist (Võro, Mulgi ja Kihnu uudised);
- venekeelsele auditooriumile toodetakse R4 mängulis-harivad saated Eestimaa teemadel, Narva stuudio toodab igapäevaselt kohalikke saateid hommikuti;
- algatatakse üritustesari "ERR läheb maale", et luua parem kontakt avalikkuse ja Rahvusringhäälingu vahel;
- aastatel 2010 - 2011 töötatakse välja Klassikaraadio venekeelsed veebiküljed.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused väärtustavad perekonnal põhinevat ühiskonnamudelit.

Rahvusringhääling teadvustab ja toetab oma saadete ja muude tegevustega arusaama, et **tugev perekond ja rikas isiklik elu on Eesti tuleviku alus**. Töö ja pereelu ühitamine on praeguses ühiskonnas üks suurimaid väljakutseid. ERR programmides on regulaarselt eetris saated perekonna toimimisest selle erinevates vormides, lastekasvatusest, kodumajandusest, turvalistest ja tervislikest elustiilidest, ühisest vabast ajast, suhetest tuumperekonnas ja põlvkondade vahel. Saadatel on interaktiivsed väljundid uues meedias.

Rahvusringhäälingu jaoks olulise tähtsusega ülesanne on pakkuda lastele sobivat programmi, sealhulgas luua ise kodumaiseid lastelavastusi, laulu- ja muusikasaateid (sh Laulukarussell).

ETV1-s, ETV2-s, Vikerraadios ja Raadio 4-s on lastesaated eetris iga päev. Teismelistele suunatud saateid ja uue meedia tooteid vahendab kasvavas mahus Raadio 2 programm ja veebikeskkond, samuti ETV2.

Lasteportaali meieoma.ee töötab Rahvusringhäälingu lastesaadete veebikeskkonnana ja pakub ka muid lastele suunatud interaktiivseid meediatooteid.

Tegevused 2010:

- avardatakse lasteprogrammi formaadivalikut nii televisioonis kui ka raadios;
- ETV1-s jätkatakse lasteprogrammi (lavastused, anima- ja mängufilmid) näitamist iga argipäeva õhtul ja nädalavahetuse hommikul, ETV2-s näidatakse lasteprogrammi argipäeva ning nädalavahetuse õhtupoolikul;
- jätkatakse lavastusliku argipäevasarja arendamist ja tootmist;
- jätkatakse haridusliku ja meelelahutusliku eesmärgiga anima-, mängu- ja dokfilmide hankimist ETV1/ETV2 lastevööndite sisustamiseks;
- valmistatakse ette uue säilitusväärtusega lavastusliku telesarja tootmine lastele, eeter planeeritakse aastasse 2011;
- toodetakse praktilise kallakuga pereteemalisi saateid ja arendatakse vastavat veebikeskkonda;
- ERR müügiosakond jätkab laste- ja persaadete tiražeerimist ja levitamist müügiketides.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused tagavad igaihele vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni saamise.

Rahvusringhäälingu programmides toodetakse ja edastatakse saateid ning arendatakse veebilahendusi, mis **toetavad elukestvat õppe põhimõtteid**, avardavad silmaringi, edendavad inimeste uuenduslikkust ja loovust, vahendavad uusimaid tõlgendusi humanitaar- ja loodusteaduslike avastuste kohta üldauditooriumile sobivas vormis. Üldteadmiste kõrval pühendatakse programmides aega ka **igapäevaelus vajalikele teadmistele ja oskustele**. Toetatakse inimeste soovi käia ajaga kaasas ja omandada uusi oskusi, mida elu nõuab; teadvustatakse kaasaja maailma ja nüüdisühiskonna riske ja õpetatakse, kuidas nendega toime tulla. Tõstetakse kultuur- ja muusikahariduslike saadete osakaalu. Arvestades meedia üha tihedamat põimumist inimeste igapäevaeluga, arendatakse koos kõrgkoolidega **meediaalaseid teadmisi**.

Haridussaadete kasutegur ainult eetris edastatuna ei ole väga suur. 2010. a alguseks väljatöötatavas **haridusprogrammi strateegias** (määratleb prioriteedid ainevaldkondade ja käsitlusviiside valikul ning saadete tootmise ja hankimise mahud erinevates programmides) kavandatakse ka saadete lineaar- ja mittelineaaredastuse ning programmide ristturunduse põhimõtted ja veebilahendused. ERR haridusprogramm on koolisõbralik, pakkudes õpetajatele ja õpilastele tundide lisamaterjali ja interaktiivseid õppesaaateid.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti majandusliku heaolu ja konkurentsivõime kasvule,

Rahvusringhäälingu saadetes ja programmides, eriti ETV1-s, Vikerraadios ja Raadio 4-s on regulaarselt eetris Eesti majanduselu jälgivad ja analüüsivad dokumentaalsaadet, kommentaarid ja diskussioonid. Majandusvaldkonna käsitlemisel probleemsaadetes tuleb senisest rohkem tähelepanu pöörata globaalsetele mõjuteguritele, mis Eesti majandust kujundavad. Eesmärgiga vähendada globaliseerumisest tulenevaid riske ja näidata, millist kasu võib sellest saada, tuleb avalikkuses **teadvustada maailma majandusgeograafilises pildis toimuvaid fundamentaalseid muutusi, mis mõjutavad Eesti ettevõtluse käekäiku ja inimeste heaolu**. Samuti tuleb käsitleda teravaid globaalprobleeme (energia, toiduvarud jne) ja edukaid lahendusi, mis erinevates maades neile probleemidele on leitud. Haridus- ja nõuandesaated peavad **avardama majandusalast mõtlemist üle Eesti piiride ja tuleviku suunas**, seda nii tehnoloogilises kui ka sotsiaalmajanduslikus võtmes. Ja mitte ainult makroökonomiliste, vaid inimesi otseselt puudutavate näitajate alusel. Saated ettevõtluse, majanduse ja turvalisuse teemadel suunavad inimesi kasutama ka muid meediakanaleid endale vajaliku teabe hankimiseks.

ERHS: ERR programmid ja muud tegevused selgitavad looduskeskkonna säästliku kasutamise ja jätkusuutliku arendamise vajadust.

Rahvusringhäälingu programmides on regulaarselt eetris erineva käsitluslaadiga saated loodusest ja keskkonnast: teleajakiri Eesti loodusest, loodusteemaline televiktoriin noortele, animafilmid lastele, dokumentaalfilmid kodumaistelt ja rahvusvahelistelt tootjatelt; raadiosaated looduse ja keskkonna teemadel, välisjaamadelt saadud materjalid.

Tegevused 2010:

- noorte loodussaated muudetakse regulaarseks, alustatakse nõuandesaateid või -rubriike keskkonnasäästlikust käitumisest;
- Vikerraadios ja Raadio 4-s käivitatakse säästvat eluviisi propageeriv saade;
- arendatakse välja uusi saateformaate, millega kaasnevad vaatajate osalemisele toetuvad konkursid ja kampaaniad keskkonna parandamiseks.

4.2 Arhiivid

Eesti Rahvusringhäälingu heli-, video-, filmi-, foto- jt arhiivid on oluline osa eesti rahva ajaloolisest mälust ja kultuuriidentiteedist. Arhiivimaterjale saab kasutada uute saadete loomisel ja programmide mitmekesistamisel, suurendades nende sisulist väärtust ja huvitavust ning tõstes kvaliteeti. Eesti Rahvusringhäälingu arhiive on võimalik kasutada ka ajaloolisteks uurimustöödeks ja hariduslikel eesmärkidel. Samaaegselt tuleb jätkuvalt tegelda originaalide säilitamise probleemidega, eelkõige hoiutingimuste parandamisega ja profülaktilise restaureerimisega. Arhivaalide pikaajaliseks säilitamiseks ja mugavaks kasutamiseks:

- ehitatakse üles digitaalne hoiustamissüsteem (Digital Mass Storage System);
- renoveeritakse perioodiliselt olemasolevat tehnilist baasi;
- hoitakse töökorras käibelt kadunud formaatide (DAT, Betacam SP, 2" lint) kasutamiseks vajaminevad seadmed ning säilitatakse töökohad spetsialistidele vastava tehnika hooldamiseks/kasutamiseks eesmärgiga võimalikult kiiresti digiteerida antud formaatides olevad säilikud;
- luuakse ühtne ERR-sisene arhiivide digitaalne haldus- ja otsingusüsteem ning kataloogitakse ja kirjeldatakse säilikud;
- lahendatakse vastavalt tekkivale vajadusele autoriõiguste probleemid arhiivimaterjalide kasutamisel;
- tehakse kaastööd MTÜ Eesti Filmi Andmebaasile, kes koostöös Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Eesti Rahvusringhäälingu, Eesti Filmi Sihtasutuse, AS Tallinnfilmi, Rahvusarhiivi, Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli, Kinoliidu, Eesti Film 100 ja Filmiajakirjanike Ühinguga aastaks 2012 avavad Eesti filmi elektroonilise andmebaasi esimese osa. Kogu andmebaas tehakse kättesaadavaks aastaks 2017.

Rahvusringhääling arendab oma arhiivi kui digitaalset teabevaramut. **Heli-, video-, filmi- ja fotoarhiivi arhivaalid digiteeritakse ja andmebaasid tehakse kättesaadavaks üldsusele.** ERR arhiivides on praegu erinevatel kandjatel 22 000 tundi filmi- ja video-materjali, 45 000 tundi helidokumente, 800 000 analoogfotot, 70 000 digifotot, 48 000 slaidi, 53 000 negatiivi, 15 000 tekstidokumenti. Elektrooniliselt on hetkel säilitamisel 18500 helidokumenti ja 25 915 fotot. Heliarhiivi analoogsalvestiste digiteerimine ja restaureerimine toimub mahus 1500 tundi aastas, fotoarhiivi digiteerimine 15 000 fotot aastas. 2010. aastal jätkatakse kogu arhiivi (35 ja 16 mm filmid, Beta ja 2-tollised lindid, fotod jne.) digiteerimisega, eesmärgiga viia see lõpule aastaks 2015 a. Digiteerimine võimaldab lisaks säilivuse tagamisele arhiivimaterjalide operatiivset kasutamist eetris.

4.3 Muud meediatooted (Müügiosakond)

ERR müügiosakond vahendab Rahvusringhäälingu arhiivides leiduvaid arhiivimaterjale tulunduslikuks kui ka mittetulunduslikuks tegevuseks litsentsilepingute alusel.

Müügiosakond toodab ise ja levitab kaubandusvõrgus ERR-i saadetel ning programmidel põhinevaid DVD ja CD koopiaid, ERR sümbolikaga meeneid, ning teisi põhitegevust tulenevaid tooteid.

Müügiosakonna eesmärk on oma tegevusega tuua ERR-i eelarvesse lisatulu.

ERR müügiosakonna olulisemad tegevused aastatel 2010 – 2013 on järgmised:

- arhiivides (video-, heli-, foto-, spordiarhiivis) leiduvate salvestuste vahendamine litsentsimüügi kaudu tulunduslikuks, kui ka mittetulunduslikuks otstarbeks vastavalt kinnitatud hinnakirjale. Arhiivimaterjalide kasutamine mittetulunduslikul otstarbel tehakse võimalikuks soodushindadega;
- müügiosakond toodab ja levitab erinevatel meediakandjatel ERR-is toodetud saadete paremikki igal aastal vähemalt kümme nimetust;
- müügiosakonna tootearenduse projekti kaudu tehakse litsentsimüügiga kättesaadavaks ERR-i uudiste- ja spordiuudiste veebilehtedel olevate uudiste tekstid ja videoklipid erinevates mobiiliportalides ja veebilehtedel;
- vahendatakse õigust edastada saateid mobiilsideseadmetele, wap-teenuse või muu kasutajaliidese kaudu.

4.4 Muuseum

Raadio ja televisiooni areng on olnud üks osa rahva ajaloost, mida on vaja tundma õppida ja jäädvustada.

Teadmata vaataja suhtumise kujunemist ja muutumist, ei ole võimalik mõista ringhäälingu minevikku ega tulevikku. Siin ei piisa üksnes auditooriumi teaduslikust uurimisest ega teleprogrammide sisu analüüsist, on vaja jäädvustada arusaamad, hinnangud ja soovid ka intellektuaalsel, emotsionaalsel tasandil nii kirjasõnas, helis kui ka pildis.

Jätksuutlikkust väljendab ka ERR muuseumi (asutatud 1993. aastal) ja 1999. aastal Türi Ringhäälingumuuseumis asutajaliikmena tegutsemine. Märksõnadeks on: avalikkusele kättesaadavaks tegemine ning õppe- ja teadustööks tingimuste loomine. Eelnevale toetudes loob Rahvusringhääling püsiekspositsiooni kõrvale esemelite kogude digitaalse sirvimise ja interaktiivsed ajalookäsitluste lugemise vormid, pakkudes selleks mitmekülgeid käsitlusi, tele- ja raadiokorüfeede mälestusi.

Eesti Rahvusringhäälingu muuseumi nukutuba on koht, kus tutvustatakse nukuteatrit kui žanri, televisiooni arengulugu ja lastesõbralike nukulavastuste ajalugu. See on ERR-i muuseumi pedagoogilise tegevuse üks eesmärkidest õpilasekursioonide läbiviimisel.

5. Muude valdkondade eesmärgid ja tegevused

5.1 Tehnoloogia

Üleminek digitaaltelevisioonile aastal 2010 tähendab, et Rahvusringhäälingu teleprogrammide tootmine peab olema täies ulatuses varustatud vastava tehnoloogilise baasi ja tootmismudeliga. Tekitatakse täiendavad võimalused HD salvestiste piisavalt kvaliteetseks edastamiseks erinevates digilevi keskkondades. **Tootmises kasutatavad tehnoloogilised lahendused ja seadmed peavad tagama kvaliteedi, mis vastab digitaalse edastuse ja vastuvõtu vajadustele.** Koostöös Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga korraldatakse teavituskampaania ERR programmide vastuvõtuvõimalustest erinevate digiboksidega. ETV saadete tootmiseks ja väljastamiseks luuakse failipõhine (lindivaba) tootmisahel koos seda tagavate infotehnoloogiliste ressursside ja lahendustega.

2010. aasta digipöördest tulenevalt tegeldakse aktiivselt HD kvaliteedis toodangu edastus- ja levitusvõimaluste väljaselgitamisega ning vajalike tehniliste platvormide samasuunaliste arendustega. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga peetava diskussiooni käigus tuleb jõuda selleni, et HD kvaliteedis programmide edastamine maapealse digilevi multipleksis toimiks majanduslikult põhjendatud hinnakirja alusel ja oleks kulude seisukohalt jõukohane Rahvusringhäälingule ning teistele mediaorganisatsioonidele.

Arhiiviväärtusega saadete ja kunstiteoste jäädvustamiseks luuakse valmisolek toota kõrgresolutsiooniga (HD) salvestisi. Otseülekannete ja mobiilsete uudisreportaažide tegemiseks on hangitud uus HD-ülekandejaam, mitu kohverstuudiot ning mobiilsed salvestus-, montaaži- ja edastusseadmed.

Tegevused 2010:

- hangitakse mobiilne satelliidiühenduse maajaam, eesmärgiga suurendada teleuudiste operatiivsust. Maajaam võimaldab uudiseid eetrisse saata ka nendest piirkondadest, kus puuduvad paiksed telekommunikatsiooniliinid;
- sügisest luuakse tehniline valmisolek kõrghäälusega televisiooni (HD) formaadis regulaarsaadete ja rahvusvahelisele turule mõeldud toodete tootmiseks;
- minnakse üle kõigi telesaadete failipõhisele tootmisele. Failipõhisus võimaldab kasutusele võtta algselt erinevatel kandjatel sündinud arhiivimaterjalid ning tagada tootmisahelat läbiv kvaliteet. Samuti võimaldab failipõhisus materjali kiiret läbivaatust ja lõikude otsingut;
- jätkatakse internetipõhise järelvaatamise süsteemi arendamist eesmärgiga, et kultuurilooliselt väärtuslikud omatoodetud sarjad oleksid terviklikult järelkuulatavad ja -vaadatavad;
- jätkatakse kogu arhiivi (35 ja 16 mm filmid, Beta ja 2-tollised lindid, fotod, heliarhiivi analoogsalvestised jne.) digiteerimisega. Digiteerimine võimaldab lisaks säilivuse tagamisele arhiivimaterjalide operatiivset kasutamist eetris;
- analüüsitakse raadioprogrammide tootmise ja väljastamise tarkvara *Radioman* edasise kasutamise võimalusi ja tehakse lõplik otsus selle tarkvara väljavahetamiseks või uuendamiseks;
- luuakse valmisolek kõrgekvaliteedilise ruumilise heli (Surround 5.1) otse-salvestamiseks;

- analüüsitakse raadioprogrammide oma saatjatevõrgu väljaarendamise ja majandamise võimalusi. Tehnoloogilised arengud võimaldavad kasutada alternatiivset saatjatevõrku võrreldes täna kasutatavaga;
- jätkatakse teleprogrammide väljastuskeskuse laiendamist kolmanda ja neljanda teleprogrammi väljastusvõimaluste loomiseks;
- sõnastatakse uue ringhäälingumaja lõplik tehniline ja tehnoloogiline lahendus, mille põhjal toimub projekteerimine ja korraldatakse hanked;
- Raadio 4 programmi väljastuskompleks varustatakse digitaalväljastuse seadmetega;
- Raadiole vajalik reportersaatjate vastuvõtuojaam viiakse üle sobivamasse kohta (mõne Tallinna kesklinna kõrghoone katusele).

Tegevused 2011

- renoveeritakse stuudiotehnikat: soetatakse kõrglahutusega televisiooni (HD) videomikserpult, lisaseadmed ja monitorsüsteem 4. stuudiosse; 4. stuudiost vabanevad seadmed paigutatakse 1. stuudiosse; 1. ja 2. stuudiosse paigutatakse kokku 8 uut kõrglahutusteleviiooni kaamerat, lisaks soetatakse kiirsalvestuskaamera (*high speed camera*). Sel moel on kogu programmi võimalik toota 16:9 pildiformaadis;
- koostöös projekteerijatega viimistletakse uue ringhäälingumaja tehnoloogilist projekti ja valmistatakse ette vajalikud hanked;

Tegevused 2012

- tegeletakse uue ringhäälingumaja tehniliste lahenduste kooskõlastamisega, komplekteerimisega ning uute seadmete installeerimisega;
- raadiokuulajatele tehakse kättesaadavaks TMC (*traffic message channel*) teenus.

Tegevused 2013

- täies mahus on käivitunud telekommunikatsiooni eriala tudengite praktika- ja koolitusprogramm, mille raames viiakse läbi loenguid ning õpikodasid teletehnoloogiast. Rakendunud on aktiivne koostöö Tallinna Tehnikaülikooli ning Eesti Infotehnoloogia Kolledžiga;
- ERR edastab digilevi keskkonnas vähemalt ühte HD kvaliteedis telekanalit;
- ERR võimaldab omatoodangu ning digitaalse arhiivi täiel määral taasesitamist internetipõhiste rakenduste vahendusel sh selle sidustamist sotsiaalsete võrgustike ning suhtluskeskkondadega;
- viiakse lõpule uue ringhäälingumaja tehnika ja tehnoloogia häälestamine vastavalt väljakujunenud või ka muutunud tootmisprotsessidega.

5.2 Haldus ja hooned

Haldustalituse strateegilised eesmärgid aastatel 2010–2013 on tagada koostöös teiste struktuuriüksustega Rahvusringhäälingu põhitegevuste läbiviimiseks vajalikud tingimused tänastes hoonetes, optimeerida transpordikorraldus ning arendada välja kaasaegsetele nõuetele ja ERR-i vajadustele vastav uus ringhäälingumaja. Uue ringhäälingumaja planeeritav valmimiseaeg on 2013. aasta.

Uue ringhäälingumaja arendamine:

- 2010. aastal valmistatakse ette ja viiakse läbi uue hoone ehitushange, viiakse lõpule projekteerimine põhiprojekti staadiumis, alustatakse ehitamist, tagades selle kõrge kvaliteedi;
- 2011. aastal valmistatakse ette olemasolevate kinnistute müük, viiakse lõpule hoone eriosade projekteerimine tööprojekti staadiumis ning ehitatakse valmis hoone karp;
- 2012. aastal tehakse viimased täiendused hoone ruumilahenduses, teostatakse sisekujundusprojekt, lõpetatakse hoone üldehitustööd ning alustatakse eritöödega ja viiakse läbi sisustuse hanked;
- 2013. aasta esimeses pooles jõutakse lõpule eritöödega ning viiakse läbi kolimine.

Muud hooneteenistuse tegevused:

- regulaarselt tagatakse olemasolevate hoonete põhiliste tehnosüsteemide kestmine ja minimeeritakse avariiohtlikud olukorrad;
- 2010. aasta alguses luuakse võimalus raadio- ja teleuudiste toimetuste kolimiseks ühisele pinnale.

5.3 Organisatsioon

Paindlikkuse, innovaativsuse, loovuse ja tõhususe eelduseks on neid eesmärke toetav organisatsiooni juhtimissüsteem, struktuur ja töökorraldus. Tugiüksused peavad parimal moel toetama ERR põhiprotsessi ehk sisu loomist ideest väljunditeni.

Ringhäälingumeedia sisuliste ja tehniliste kompetentside kiire muutumine nõuab töötajate **järjepidevat täiendkoolitust ja kursisolekut muu maailma kogemustega**. 2009. a töötatakse välja ERR-i koolitussüsteem, mille alusel korraldatakse sisekoolitusi, et parandada tööjõu kvaliteeti ja tagada pidev personali järelkasv. Kõik töötajad osalevad regulaarselt erialastel koolitustel. Toimub pidev eetris esinejate keelekasutuse monitooring.

ERR-i organisatsiooni struktuuri vajab pidevat analüüsimist ja kaasajastamist. Struktuur peab toetama kaasaegse meediaorganisatsiooni eesmärkide saavutamist, suurendama efektiivsust ja tagama dünaamilisuse.

Tihendatakse kontakte ülikoolide ja teadusasutustega, osaledes elektroonilise meedia uuringutes ja koolitusprogrammides.

ERR koduleheküljel tehakse kättesaadavaks olulisemad **kogu tele-raadiomaastikku ja ERR-i tegevust kaardistavad uuringud**, aidates sellega kaasa Rahvusinghäälingu läbipaistvuse suurenemisele. Kodulehel on ka ajakirjanduseetika nõuniku alamleht, kus antakse ülevaade vaatajate-kuulajate ettepanekutest ja kaebustest ERR saadete kohta ning vaadeldakse, kuidas Rahvusinghääling peab kinni heast ajakirjandus-tavast.

Loominguliste ja tehniliste oskuste kõrval **arendatakse töötajate õigusteadlikkust** oma valdkonnas. Tagatakse **süsteemne elektrooniline dokumendihaldus**, mis hõlmab nii elektroonilist asjaajamist kui dokumentide arhiveerimist. Jätkatakse

kantselei kui dokumendihalduse kompetentsikeskuse arendamist. Eesmärk on tagada turvaline, kiire ja ERR-i vajadustele vastav asjaajamiskeskond.

Aasta 2013 lõpuks on ERR raamatupidamine viidud üle täielikult elektroonsesse keskkonda, ERR-i erinevad finantsarvestusega haakuvad andmebaasid on täielikult ühildatud.

5.4 Personalitöö

Personalitöö keskendub **töötajatele arenguvõimaluste ja turvalise töökeskkonna loomisele**. Uue tööjõu leidmiseks kaasatakse praktikante kõrgkoolidest, luuakse mentorite süsteem.

Eesmärgid 2010:

- kaardistatakse iga töötaja personaalsed koolitusvajadused;
- jätkatakse koolituspõhimõtete sõnastamist - mille alusel koolitustegevust korraldada, kuidas toetada töötajate osalemist avatud kursustel, õppereisidel jms;
- töötatakse välja arenguestluste metoodika ning esimesel poolaastal viiakse läbi pilootprojekti.

Eesmärgid 2011:

- kujundatakse välja tööjõu teadlik planeerimine jooksvaks iga-aastaseks tegevuseks, mis lähtub 2009. a toimunud personalivaldkonna riskide kaardistamisest ja 2010. a väljatöötatud värbamispoliitikast;
- töötatakse igale töötajale välja isiklik arengukaart, kus on näha aastate jooksul läbitud koolitused, arenguestluste lühikokkuvõtted jne.

Eesmärgid 2012:

- kõik töötajad läbivad kahe aasta jooksul vähemalt ühe täiendkoolituse;
- personalipoliitika on suutnud luua aluspõhja tugevaks organisatsioonikultuuriks, mida iga järgnev juhtkond saab vastavalt muutuvale väliskeskkonnale täiendada ning edasi arendada.

Eesmärgid 2013:

- palgapoliitikat ja motivatsioonisüsteemi korrigeeritakse tulenevalt muutunud situatsioonist ja konkurent-tööandjatest tööjõuturul;
- kvalifitseeritud tööjõule atraktiivse tööandjana silmapaistmiseks on välja töötatud konkurentsivõimeline motivatsioonisüsteem, üksnes heast palgasüsteemist ei pruugi abi olla, teadaolevalt on palga motiveeriv mõju suhteliselt lühiajaline;
- väljatöötatud töökohtade hindamissüsteem on kohandatud tulenevalt muutunud töövõtetele ja keerukusastmele, korrigeeritud tehnoloogilistest muutustest ja uute ametikohtade loomisest tingituna;
- sõnastatud on praktikantide süsteemi üldpõhimõtted. Tihendatud on koostööd erialakoolidega. Aruandluse vallas on üle vaadatud põhimõtted, nt ajakirjaniku defineerimine jne.;
- ERR personalipoliitika lähtekohaks on motiveeritud töötaja, kellele on –
  - tasustamisalused arusaadavad ning motiveerivad;
  - areng ja enesetäiendamisvõimalused rahulolu pakkuvad;
  - tervise ning töökaitse tugi töökohal kindlustandev;

- traditsioonilised tegevused „meie tunde” tekitamiseks olulised;

5.5 Sisekommunikatsioon

ERR-i sisekommunikatsiooni strateegiline eesmärk aastateks 2010–2013 on Rahvusringhäälingu töötajate hea informeeritus organisatsiooni ees seisvatest probleemidest, võimalustest ja eesmärkidest. Selleks:

- jätkatakse pidevat sisekommunikatsioonikanalite arendamist (intranet, siseleht, koosolekud, ühisüritused jms);
- viiakse regulaarselt läbi kommunikatsioonikliima ning infoliikumise rahuloluuuringuid, jätkatakse töötajate kommunikatsioonialast nõustamist.

Sisekommunikatsiooni abil kujundatakse Rahvusringhäälingu sisekliimat ja ühiseid väärtusi, kinnistatakse ERR identiteet, luuakse hea usalduskontakt ja pidev infovahetussüsteem juhtkonna ja töötajate vahel, mille kaudu tõstetakse motivatsiooni ja lojaalsust ERR-is. **Professionaalne, sümmeetriline sisekommunikatsioon on ka eduka väliskommunikatsiooni aluseks.**

Sisekommunikatsioonigrupp jälgib, et erinevad tagasisidesüsteemid areneksid järjepidevateks sisekommunikatsioonimeetoditeks. Välja arendatakse loominguliste seminaride traditsioon. Tihendatakse teema- ja sisukoosolekute osakaalu, mis võimaldavad keskenduda rohkem sisule ja ühele valdkonnale tervikuna, otsides lahendusi erinevatele probleemidele.

Sisekommunikatsioon tegeleb aastatel 2012–2013 aktiivselt uue ringhäälinguhoone temaatikaga seonduvaga: hoone valmimise erinevate etappide kajastamine ja jälgimine; uude hoonesse kolimine; hoones paiknemine; uuest hoonest tuleneva töökorralduse selgitamine jne.

Aastaks 2013 on juurdunud põhimõte, et informatsiooni vahendamise eest vastutab see isik või osakond, kus informatsioon tekib (sisekommunikatsioonigrupi kaasabil vahendatakse see kõikide töötajateni).

5.6 Turundus

ERR turundustegevuse olulisim eesmärk on tagada organisatsiooni avatus ja läbipaistvus. Turundus annab avalikkusele infot Rahvusringhäälingu jooksvast tööst ja uutest algatustest, kannab hoolt organisatsiooni hea maine eest. Turundus tegutseb koos programmide juhtkondadega lähtuvalt programmide prioriteetidest selle nimel, et kõik saated ja muud meediatooted ning Rahvusringhäälingu kõik väljundid saaksid võimalikult hea kajastuse ja tähelepanu kõikvõimalikes kanalites. Turundusosakond aitab programmidel, toimetustel, juhtkonnal, sisekommunikatsiooni osakonnal ja kõigil teistel kolleegidel oma tööd parimal viisil esitleda ja seeläbi ka väärtustada.

Turunduse põhifunktsioonid Rahvusringhäälingus on programmide ja saadete esitlemine ning reklaamimine, ERR korporatiivse imago väljatöötamine, elluviimine ja hoidmine, kvaliteetsed avalikkussuhted. Lähtuvalt Rahvusringhäälingu põhiväärtustest annab turundus informatsiooni ERR tegevustest õigeaegselt, läbimõeldult, viisakalt ja ausalt.

Iga organisatsiooni töötaja on turunduse saadik.

ERR-i parim turundus on kvaliteetne sisu ja huvitav programm.

Tegevused aastani 2013:

- kaardistatakse regulaarselt ERR-i kaubamärgid/programmid ja määratletakse eelseisvate hooaegade turundusstrateegiad;
- jälgitakse ERR-i ja ERR-i programmide kuvandeid ning koostöös programmidega tehakse ja täiendatakse tegevusplaani kuvandi suunamiseks läbi turundus-ja kommunikatsioonitegevuse;
- erilist tähelepanu pööratakse uue meedia teemadele ning koostööle veebide strateegia loomisel ja elluviimisel;
- ollakse kursis ja õpitakse teiste riikide avalik-õigusliku turundustegevuse parimatest praktikatest;
- 2009-2010 aastal pannakse kitsamates eelarvetingimustes erilist rõhku turundustegevusele oma kanalites ning saadete ja programmide ristturundusele.

5.7 Uuringukeskus

2010. aastal jätkab uuringukeskus Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamise kriteeriumite väljaarendamist. Samuti jätkab uuringukeskus iga-aastaste küsitluste läbiviimist kogumaks teavet Rahvusringhäälingu tegevust käsitlevate avalikkuse hoiakute ja hinnangute kohta. ERR-i töötajad jätkavad üliõpilastööde juhendamist ning kontaktide tihendamist teiste riikide meediauurijatega (osalemine GEARis, SISi võrgustikus jms).

Hiljemalt 2010. aasta jooksul arendab ERR-i uuringukeskus välja nn *on-line laboratooriumi*, veebikesksete uuringulahenduste keskkonna, mis võimaldab saada operatiivset tagasisidet saatearendustele ja saadetele.

2011. aastal arendab uuringukeskus välja nn vabatahtlike võrgustiku, kelle abil on võimalik läbi viia operatiivseid telefoniküsitlusi.

2012. aastaks on ERR-i uuringukeskus kaasatud toimetuskolleegiumisse, mis tegeleb avalikkuse kujunemist ning avalik-õigusliku meedia arengut markeerivate akadeemiliste uurimuste avaldamisega.

6. Rahastamisvajadused

Rahvusringhäälingu tegevuse rahastamine toimub põhiliselt riigieelarvest eraldatava ressursi arvel. See omakorda jaguneb kaheks – sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks (riigieelarve art. 4500) ja sihtotstarbelised eraldised investeeringuteks (art. 4502).

Lisaks sellele on välja kujunenud praktika, kus piiratud sihtgrupile või väga konkreetset sotsiaalset sõnumit sisaldavaid saateid on täiendavalt finantseeritud sihtotstarbeliste projektitoetustega. Sihtotstarbelise toetuse maksjaks on ministriumid otse või avalikud fondid. Ka on mõningate investeeringuprojektide teostamisel võimalik kaasata vahendeid EL abiprogrammidest. Rahvusringhäälingu tulubaasis moodustab neljanda komponendi teenuste (tehnilised teenused, ruumide rent) ja omatoodete (DVD-d, CD-d) müügist saadav tulu.

Ajalugu on näidanud, et Rahvusringhäälingu (ja tema eelkäijate, ER ning ETV) rahastamine riigieelarvest on tegelikkuses alati kujunenud väiksemaks kui arengukavades ja muudes tulevikku suunatud tegevuskavades planeeritud (vt. joonis 1). Selles ei ole ju kokkuvõttes midagi imestamisväärset, sihid peavadki olema pisut suuremad, kui see mida reaalselt on võimalik teostada. Paraku on selle tulemusena mitmed arengukavades seatud eesmärgid jäänud täitmata või ajas oluliselt nihkunud. Ka toob vahe kavandatu ja riigieelarvelise rahastamise vahel endaga kaasa Rahvusringhäälingu suurema sõltuvuse eelpoolnimetatud projektitoetustest, mis omakorda ei mõju positiivselt programmide usaldusväärsele.

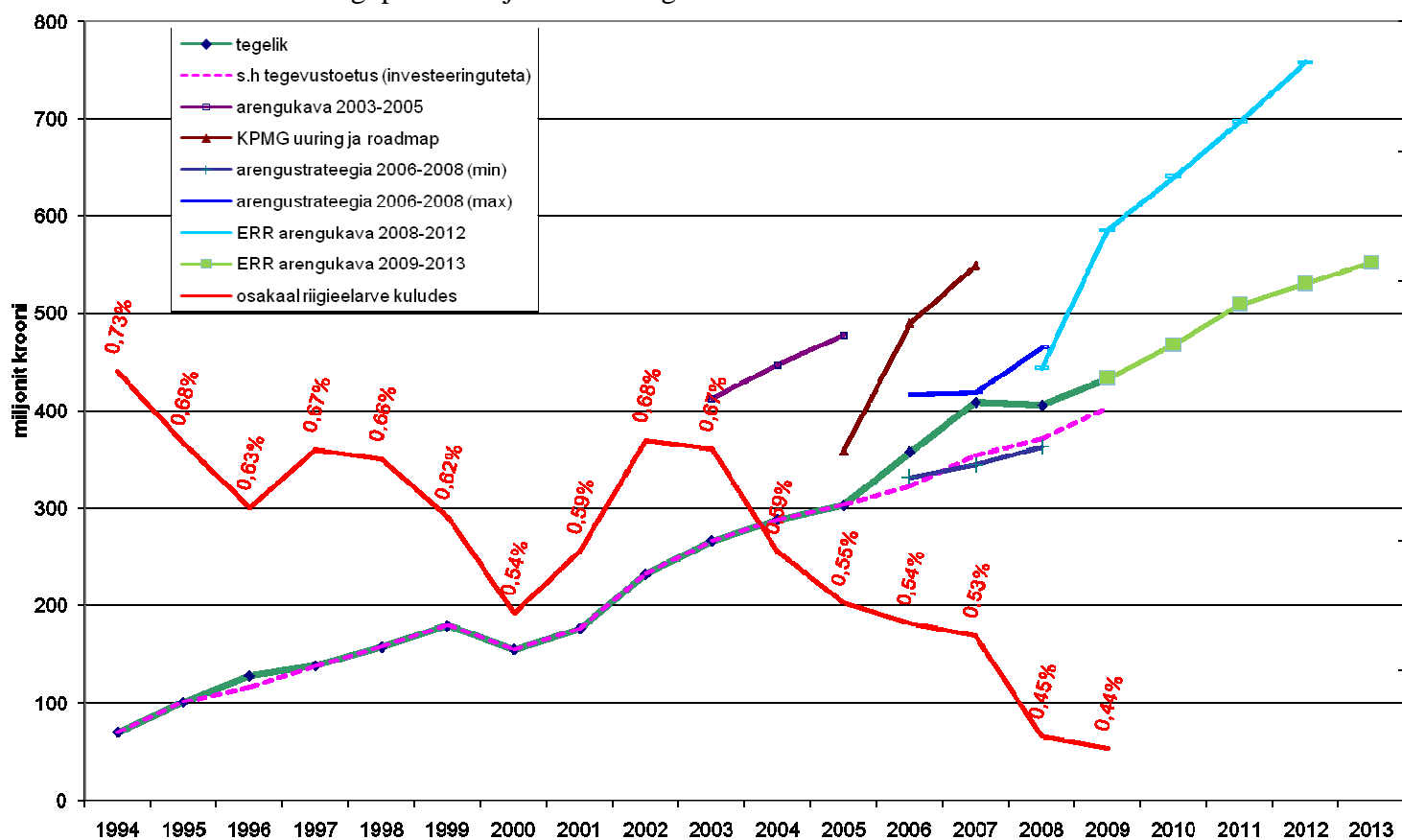
Tähelepanu väärib fakt, et perioodil 1994-2009 on avalik-õigusliku ringhäälingu osakaal Eesti riigieelarve kulude struktuuris kahanenud peaaegu poole väiksemaks (hoolimata sellest, et seoses kaotatud reklaamitulude kompenseerimisega vahepeal see proportsioon ajutiselt kasvas), moodustades tänaseks ca 0,45%.riigieelarve kuludest. *[Kaudseid võrdlusi võib siin tuua mõnede paremal järjel olevate avalik-õiguslike ringhäälingutega mujal Euroopas – Yleisradio poolt kogutud loamaksu summa aastal 2007 vastas 0,95%-le Soome riigieelarve kuludest; Sloveenia RTV eelarveressurs samal aastal vastas koguni 1,48%-le riigieelarvest].*

Alljärgnevalt esitatud rahastamisvajaduste prognoos lähtub eelnevates peatükkides kirjeldatud tegevustest. Tegevuskulude osas on juba tegevusi kavandades püütud arvestada Eesti riigieelarve tagasihoidlike võimalustega lähiaastatel. Eelarvelise tegevustoetuse vähenemist 2010. aastal, võrreldes 2009. aasta tasemega, siiski arvestatud ei ole, aastatel 2011-2013 on arvestatud finantseerimise 5% kasvuga. Aastatel 2008 - 2009 vähendati oluliselt pikaajalisi investeeringuid, suunates vahendeid rohkem programmidesse. Sellise praktikaga ei ole paraku võimalik jätkata ja järgnevatel aastatel tuleb investeeringute osakaalu eelarves oluliselt suurendada. Seda selleks, et ringhäälingu digitaliseerimine ja arhiivide digiteerimine peab jätkuma. Samuti ei näe arengukava ette Rahvusringhäälingu uue hoone arenduse peatamist (vt. ptk. 5.2), kuigi võrreldes eelmise arengukavaga on arvestatud pisut aeglasema ajagraafikuga.

Tabel 1. Rahvusringhäälingu eelarveprojektsioon ja finantseerimisvajadused aastateks 2010-2013.

KULUD	2009	2010	2011	2012	2013
Programmitootmine	265 248	275 248	284 011	303 211	313 372
Tugiüksused	23 117	23 117	24 273	25 487	26 761
Tehnika- ja tootmiskulud	110 431	116 475	113 900	119 116	131 368
Juhtimis-, üld- ja halduskulud	58 851	52 966	52 966	55 614	58 395
Investeeringutega seotud kulud	19 061	17 000	25 000	25 000	25 000
KULUD KOKKU	476 709	484 806	500 150	528 428	554 896
TULUD					
Tegevuskuludeks riigieelarvest	403 429	408 429	428 851	450 293	472 808
Investeeringuteks riigieelarvest	30 000	60 000	80 000	80 000	80 000
Investeeringuvahendite jääk	7 285				
Muud sihtfinantseeringud	10 655	14 000	11 000	15 000	12 000
Teenuste ja toodete müük jt. omatulud	28 624	28 624	23 055	24 208	25 418
TULUD KOKKU	479 993	511 053	542 906	569 501	590 226

Joonis 1. Avalik-õigusliku ringhäälingu riigieelarvelise toetuse suurus läbi aja, s.h erinevates arenguplaanides ja osakaal riigieelarve kuludes.

7. Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamine

Oma tulemuslikkuse hindamiseks kasutab Rahvusringhääling jätkuvalt, nagu ka 2009.aastal, **5-astmelist indikaatorite mudelit**. Vaatluse all on järgmised teemad:

Rahvusringhäälingu mõjuväli ehk kontakt avalikkusega

Igal aastal viib ERR koostöös mõne tunnustatud uuringufirmaga (EMOR, Turu-uuringute AS jt) läbi elanikkonna meediauuringu, kus kogutakse teavet selle kohta, milliste Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammide, aga ka teenustega on Eesti elanikkond nädala jooksul kontaktis.

Avalikkuse hinnang Rrahvusringhäälingu tegevusele

Igal aastal viib ERR koostöös mõne tunnustatud uuringufirmaga läbi elanikkonna meediaküsitluse, kus keskendutakse järgmistele teemadele:

- tele- ja raadioprogrammide usaldusväärsus – mil määral usaldavad Eesti elanikud rahvusringhäälingu kanaleid;
- tele- ja raadiouudiste olulisus – kuivõrd oluliseks peavad Eesti elanikud rahvusringhäälingu tele- ja raadiouudiseid info hankimise kanalina (võrdluses teiste tele- ja raadioprogrammide uudistega);
- ühiskonna-, kultuuri- ja lasteprogrammi kvaliteet – kuivõrd kvaliteetseks hinnatakse rahvusringhäälingu ühiskonna-, kultuuri- ja lasteprogrammi (võrdluses teiste tele- ja raadioprogrammidega);
- ERR avalikkuse kujundajana ja teenindajana – mil määral usub Eesti elanikkond, et rahvusringhääling pakub midagi kasulikku igapähele, avardab silmaringi, pakub tribüüni erinevatele vaadetele ja toetab demokraatia arengut.

ERR tele- ja raadioprogrammide mitmekesisus

Igal aastal viib ERR läbi vähemalt ühe laiaulatusliku sisuanalüüsi, et hinnata konkreetse programmitüübi mitmekesisust (2008. a on analüüsi objekt Eesti teleuudiste geograafiline, temaatiline ja esinejaskonna mitmekesisus AK, Reporterite ja Seitsemeste uudiste näitel). Lisaks selgitab ERR elanikkonna meediauuringu abil välja hinnangud rahvusringhäälingu programmide mitmekesisusele ja huvitavusele.

Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammide eristumine

Igal aastal viib ERR läbi Eesti tele- ja raadioprogrammide võrdleva sisustruktuuri analüüsi, kus teleprogrammide puhul hinnatakse: a) eesti- ja välismaise päritoluga saadete mahtu kogu programmist; b) lavastusliku programmi mahtu kogu programmist; c) saatetüüpide mahtu kogu programmist. Raadioprogrammide puhul hinnatakse saatetüüpide mahtu kogu programmist.

Samuti uurib ERR igal aastal elanikkonna meediaküsitluse abil Eesti elanike arvamusi selle kohta, kas ja mil määral eristuvad rahvusringhäälingu programmid teistest Eesti tele- ja raadioprogrammidest.

Eksperthinnang Rahvusringhäälingu tegevusele

2010. aastaks pakub ERR uurimiskeskus välja kolm uurimisküsimust ja viib läbi (või tellib) ekspertintervjuud, mis peaksid andma hinnangu ERR tegevuse erinevatele tahkudele. Esiotselt kavandavad teemad: a) Spordisaadete maht programmis, kas see on piisav? b)Kuidas ühiskonnaelu saated kajastavad avalikku huvi? c) Kas ETV2 venekeelne saatevõõnd on ennast õigustanud?

Lisa 1. Mõjude analüüs 2010. aastaks

Rahvusringhäälingu seaduse kohaselt peab mõjude analüüs andma põhjendatud hinnangu arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja Rahvusringhäälingu tegutsemise vastavusele seadusega.

Juhatuse hinnangul on arengukavas kirjeldatud arengukavatsused täidetavad, kui 2010. aasta riigieelarvelised eraldised saavad olema arengukavas kirjeldatud tasemel.

Eelarveliste eraldiste vähenemine võrreldes 2009. aastaga võib luua olukorra, kus Rahvusringhääling ei suuda täita kõiki seaduses kirjeldatud eesmärke ja ülesandeid ning arengukavas kirjeldatud arengukavatsused jäävad täitmata. Ennekõike tähendab see omatoodetud programmi osakaalu vähenemist ja televisiooni puhul täidetakse tekkinud tühik odavamaga hankeprogrammiga ning raadioprogrammides suureneb muusika osakaal. Samas on just omatoodetud programm see, mis aitab saavutada seaduses sõnastatud eesmärke ja hankeprogramm ainult täiendab või seob seda. Eelarve vähenemisel on veel teinegi mõju – ei ole võimalik tagada tegevuse vastavust rahvusringhäälingu seaduse mõttele. Põhjus selles, et soovist säilitada inimeste töökohad ja teha ikkagi huvitavat programmi, kusjuures mõlemad põhjused on olulised, otsitakse võimalusi saadete kaasrahastamiseks. Seadus lubab Rahvusringhäälingul vastu võtta sihtotstarbelisi projektitoetusi ja seetõttu ei ole kaasrahastamises iseenesest midagi ebaseaduslikku, aga kaasrahastaja eesmärkide ning kaasrahastatud saate sisu vaheliste seoste puudumist on üldjuhul raske tõestada. Veelgi enam, kaasrahastatud saadete osakaalu suurenemine, isegi nende olemasolu, on vastuolus Rahvusringhäälingu kahe kõige olulisema väärtusega – sõltumatuse ja usaldusväarsusega.

Rahvusringhäälingu seadusest tulenev eesmärk on aidata kaasa Eesti majandusliku heaolu ja konkurentsivõime kasvule. 2010. aastal võib praeguste prognooside kohaselt ennustada üldise majandusliku surutise püsimist. Eesti ühiskonnas laieneb majanduskriisist puudutatud inimeste ring. (Näiteks kasvab nende perekondade arv, kus ei ole ühtegi sissetuleku saajat, rohkesti lisandub endiseid kõrgepalgalisi töötud). Senisest tähtsamaks saab Eesti igapäevaelu käsitleva asjaliku mõttevahetuse arendamine, tekivad arutlusained (diskursused), millele ei ole varem tähelepanu pööratud. Avalik sektor peab senisest enam looma eeldusi selleks, et majandus tervikuna, iseäranis ettevõtlus areneks. Keerukates tingimustes kõrgenevad ootused Rahvusringhäälingu suhtes. Poliitiline võim eeldab riigile ja rahvale keerulistel aegadel avalik-õiguslikult ringhäälingult tavapärasest suuremat koostööd ja tuge. Samas peab ajakirjandus säilitama oma kriitilise meele ja vabaduse tuua välja kõik arvamused ning seisukohad, mis ühiskonnas eksisteerivad. See kõik paneb igale ajakirjanikule, toimetusele ja juhtkonnale suure vastutuse, mis omakorda tähendab seda, et lähiaastael tuleb igal tasandil oluliselt tõhustada tööd sisujuhtimisel, et keerukates oludes teha kõige asjakohasemad valikud.

Suure tõenäosusega ei ole lähiaastad eraringhäälingule soodsad. Uute kanalite lisandumine ja programmide sisuline arendamine jääb ootama majanduslikult paremaid aegu. Tõenäoliselt suureneb nende meelelahutusliku programmi osakaal veelgi. Elanikkonna ootused meedia suhtes võivad olla aga sootuks teised. Majanduslikult keerulisel ajal võib oodata Rahvusringhäälingu mõjuvälja tugevnemist ning kontaktide arvu kasvu. Kriisiolukorras tekivad eeldused ka Rahvusringhäälingu

usalduse jätkuvaks kasvuks, aga see ei sünni iseenesest. Usalduse kasvuks tuleb luua eeldused: arendada usaldusväärset uudisajakirjandust, mitmekesistada aktuaalsündmusi ja –protsesse käsitlevaid arutelusaateid, pöörata tähelepanu reportaažžanrile. Kõige tähtsam on läbi oskusliku sisujuhtimise ka piiratud ressursside tingimustes arendada auditooriumile vajalikke saateid ning tegeleda uute ideede realiseerimisega. Teatud ulatuses on võimalik tegeleda tavapärasest kauem ühe või teise projekti ettevalmistusega, et säilitada valmisolek neid toota, kui avanevad majanduslikud võimalused.

2010. aastal tekivad võimalused loomingulise ning ka tehnilise personali valikuks. Muutunud majanduslikes oludes leevendub üldine palgasurve. Rahvusringhääling saab tõhustada saadete loomingulist ettevalmistusprotsessi, kaasata uusi toimetajaid, kellel on eri valdkondade teadmised ja kogemused.

Arengukavas on rõhutatud, et avalik-õiguslik programm peab kommertsringhäälingust eristuma – see on avalik-õigusliku ringhäälingu kõige olulisem printsiip, mis põhjendab tema rahastamise eelarvest. Eristumine on oluline nii kvaliteedi kui ka kvantiteedi poolest. 2010. aastal on kavandatud rida tegevusi, mis kinnistavad eristumist. Olgu selleks siis jätkuvalt ülekanded iseseisvuspäeva vastuvõtult, emadepäeva kontserdilt, võidupüha paraadilt või Euroopa filmiauhindade galalt. Otseülekanded ja salvestused Eesti riiklusega seotud olulistest sündmustest moodustavad 2010. Aastal Rahvusringhäälingu programmis olulise osa. Kasvab ka venekeelse programmi vaadatavus-kuulatavus, sest kinnistuvad ETV2 loomisega kaasnenud uued vaatajaharjumused. Lastesaadete maht püsib. Rahvusringhääling jätkab erivajadustega inimeste mõeldud saadete tootmist, kasutades vajadusel EL abifondide tuge.

Kriitiliseks kujuneb 2010. aasta spordiülekannete suhtes. Kõige olulisem on Vancouveri taliolümpiamängude ülekandmine. Sellele lisaks on 2010. aasta jalgpalli MM-I aasta. Tallinnas toimuvad Euroopa meistrivõistlused iluuisutamises ja Rahvusringhäälingult oodatakse sellest võistlusest rahvusvahelise telepilti tootmist. Kui Rahvusringhäälingu eelarve jääb samale tasemele, kui 2009. aastal, tuleb märgatavalt vähendada teiste 2010. aasta olulisemate spordiprojektide mahtu. Spordiülekannete tegemiseks soovitud mahus tuleb leida kaasrahastajaid ja teha koostööd spordialaliitudega. Spordiülekannetega seotud kulused tuleb hinnata Eesti Rahvusringhäälingu mõju kontekstis. Olulistest spordiülekannetest loobumisel väheneb kontaktide arv vaatajate-kuulajatega ning sellest tulenevalt väheneb Rahvusringhäälingu roll rahvusliku infovälja loomisel ning arendamisel.

Arengukavas on korduvalt rõhutatud, et 2010. aasta toob kaasa tehnilise konteksti muutuse. Täielik üleminek digitaalsele telesignaali edastamisele ning vastuvõtule tingib muutused kogu ahela ulatuses: alates saate ettevalmistusest ja tootmisest kuni vaataja harjumuste muutumiseni, mis omakorda tingib saatekava koostamise põhimõtete revideerimist. Teleprogrammi klassikaline definitsioon, mille kohaselt programm on järjestatud saadete kogum, kaotab digitaalajastul oma tähenduse ja sisu. Digitaallevile ülemineku üheaegselt toimub mobiilsete, DTV-H standardil põhinevate, vastuvõtuvõimaluste ulatuslik kasv ning samal ajal areneb jõudsalt internetiprotokollil (IPTV) põhinev meediatarbimine. Järjest enam muutub populaarseks saadete järelvaatamine. See kõik muudab telesaadete vaatamise ajast ja kohast sõltumatuks, aga veelgi olulisem – suur osa auditooriumist ei tarbi, tõenäoliselt

ka ei taju, programmi kui tervikut, vaid huvitub ainult üksikutest, talle olulistest saadetest. Teleprogrammide jälgimiseks tekkivad mitmed lisavõimalused ja kanalite rohkus survestavad senisest enam sisutootjaid, sellest tulenevat leevenduvad tõenäoliselt sisutootmisega seotud professionaalsed nõuded. Oluliseks muutub kohalolek ja operatiivsus, aga on täiesti selge, et isegi majanduslikult paremates oludes pole võimalik igast sündmusest toota režiiliselt rikkalikku ja tehniliselt kõrgkvaliteetset pilti. Teisalt jällegi pakub digitaalajastu väljakutse, eeldatavasti on ka 2010.aastal piisavalt nõudlikke tarbijaid, tehniliselt ülikvaliteetsete (HD standart; 16:9 pildiformaat, 5.1 digitaalheli jne) ning samas väga kallite saadete tootmiseks. Seega tuleb lähiaastatel pöörata tähelepanu kahele diametraalselt erinevale tehnilisele arengule, mis omakorda mõjutavad sisu tootmist. Samal ajal mõjutab audiovisuaalsete, samuti veebidokumentide, ettevalmistustööd ja tootmist nn. failipõhise tootmise kasutuselevõtt. Muutuvad tootmisvood ja -protsessid: saadete autoritel ja toimetajatel õnnestub senisest enam mõjutada saadete tehnilist kvaliteeti, paindlikumalt on võimalik rakendada uusi loomingulisi võtteid. Samas eeldab see paljude töötajate ümberõpet. Failipõhisele tootmisele üleminek on vältimatu. Praeguseks on rajatud digitaalne väljastussüsteem ja mitmed teised tootmise etapid on juba failipõhised, aga see ei ole piisav. Edasimineku tehnoloogias eeldab kõigi tootmisprotsessi osade digitaliseerimist ja erinevate osade sünkroniseeritud juhtimist ehk täiesti uue meediahaldussüsteemi soetamist ning juurutamist. See kõik on erakordselt ressursimahukas, aga oluline osa digitaalajastusse üleminekust tuleb lõpetada just 2010. aasta jooksul. Vastasel korral tuleb pika aja vältel paralleelselt töös hoida kaks tootmisahelat (analoogne olukord telesignaali paralleelkastusega), mis on majanduslikult ebaotstarbekas.

Teiste arengukavatsuste hulgas on tähtsal kohal Rahvusringhäälingu rikkalikes arhiivides leiduvate audiovisuaalsete materjalide avalikkusele kättesaadavaks (nn. e-arhiiv) tegemine. Selle eeltingimuseks on arhiivide järkjärguline digiteerimine. Samal ajal tuleb luua selgus arhivaalide autoriõiguste ja kaasnevate õiguste osas. On selge, et piiratud ressursside tingimustes ei ole võimalik 2010. aasta jooksul selles küsimuses otsustavat läbimurret saavutada. Varem loodud teoste õiguste osas võib olukord muutuda, kui Kultuuriministeeriumi ja Justiitsministeeriumi koostöös valmib uus versioon autoriõiguste seadusest. Arhiivide lausdigiteerimiseks on 2010. aasta alguseks kõik tehnilised tingimused loodud, aga digiteerimine ise ja sellega kaasnev andmekirjete loomine, pooltel juhtudel siiski ainult ümberkirjutamine, nõuab suures mahus täiendavat tööjõudu, milleks tänaste teadmiste juures eelarveraha ei jätku. Seega toimub digiteerimine ainult sellise tempoga, mis vastab meie programmide poolt esitatud tellimusele.

Rahvusringhäälingu hoonetega seotud halduskulud kasvavad märgatavalt, mitte ainult elektrienergia, kütte ja vee kallinemise mõjul, vaid ka hoonete amortiseerumise tõttu. Kasvavad tehniliste rikete riskid eetrisignaali väljastamisel ja ka kõik teised riskid, mis on seotud olemasolevate hoonete ekspluateerimisega. Lisaks sellele on tehnoloogilise protsessi ümberkorraldamine ning erinevate üksuste vahel tehnilise side loomine aastakümneid vana infrastruktuuri tingimustes ebamõistlikult kallis. Sarnaseid eesmärke teenivate inimeste jätkuv paiknemine neljas erinevas hoones ja isegi ühe hoone piires koostööl ja kiirel infovahetusel põhineva kaasaegse tootmisprotsessi ülesehitamise võimaluste piiratus seavad ohtu kaasaegse meediaorganisatsiooni toimimise võimalused, rääkimata ühinemise kõige olulisemaks tulemiks oleva sünergia tekkimisest. 2010. aasta jooksul tuleb teha raskeid valikuid ja

liikuda edasi uue maja ehituse reaalse alguse suunas. Neid valikuid kergendab teadmine, et märgatavalt on langenud ehitushinnad ja majanduse tervikpildi seisukohalt saab järjest tähtsamaks riigi roll ettevõtluse, ka ehitussektori turgutamisel. Teisalt jällegi võib majanduse jätkuv kahanemine, mille tulemuseks on ka riigieelarvelise toetuse vähenemine, muuta võimatuks investeerimisotsuste tegemise. Seda nii praktilistel kui ka emotsionaalsetel põhjustel. Piiratud ressursi tingimustes on väga raske põhjendada kulutusi, mis on suunatud pikaajalisse arengusse ja ei anna kohest tulemust. Seetõttu on Rahvusringhäälingu uue hoone rajamise põhjendamine ja selgitamine nii oma kollektiivile kui ka avalikkusele 2010. aastal oluline . Tuleb kummutada lühinägelik arusaam, mis seab kahtluse alla uue maja ehitamise vajaduse või soovib selle lükata mingisse ebamäärasesse tulevikku.

Lisa 2. Ülevaade Rahvusringhäälingu tegevustest 2009. aastal

2009. aasta on alanud üldise majandussurutise tingimustes. Muutunud majandusoludes peab Eesti Rahvusringhääling tagama napi eelarveraha tõhusa kasutamise. Sisutootmise tööviljakust tuleb tõsta, töötajaskonna potentsiaali saab senisest paremini rakendada. Tähtsaks muutub ka sisutootmise kvaliteedikontroll ja loominguulise töö analüüs. Selleks sõnastatakse koostöös toimetustega Rahvusringhäälingu kvaliteedistandardid, mis on aluseks sisuanalüüsi tegemisel. Tõhusam sisuanalüüs lähtub arengukavas toodud eneserefleksiooni põhimõttest: professionaalne meediaorganisatsioon peab olema võimeline oma sisutooteid ise kriitiliselt hindama.

2009. aasta toob majandusoludest johtuvalt kaasa meediaturu teatava korrastatuse. Meediaväljaannete ning kanalite arv võib väheneda, loominguulise töö tegijate seas võib tekkida tööpuudus. See tähendab Rahvusringhäälingule nii väljakutset kui ka survet. Rahvusringhäälingul tekib võimalus teatavateks uuteks valikuteks, kuid pingestub ka avalikkuse ning poliitilise eliidi tähelepanu.

Toimuvad nii Euroopa Parlamendi kui ka kohalikud valimised. Valimiseelse ja –aegse töö korraldamiseks kehtestatakse juhend. Kodanikualgatusena käivitub aktsioon „Minu Eesti“, mille raames kogutakse ideid Eesti elu paremaks muutmiseks. Rahvusringhääling jälgib oma kajastustes, et auditooriumil kujuneks selgus eri poliitiliste debattide eesmärgist, tutvustatakse Europarlamenti, kui ainukest Euroopa Liidu institutsiooni, mida rahvas saab otse valida, pakutakse võimalusi kõnelda üldisemalt kohalikust demokraatiast Eestis. Rahvusringhääling lähtub siinkohal põhimõttest, et valijale tuleb anda objektiivne teave valikute langetamiseks. Kavandatakse ETV ja Vikerraadio koostööprojekte valimiste paremaks kajastamiseks. Suureneb uudistesaadete maht. Programmi optimaalsemaks planeerimiseks muudeti 2009. aasta alul uudistesaadete aegu, uuendatakse uudistesaadete formaati. Sellel on ka tehnoloogiline külg: failipõhisele tööle üleminek võimaldab ratsionaalsemat ajakasutust ja uuemaid vormivõtteid. Eesmärgiga tugevdada ETV 1 uudiste-eelse vööndi vaadatavust ning meelitada ETV 2 programmi vaatama rohkem venekeelseid vaatajaid, arendatakse kakskeelse igapäevaseriaali „Siseasjad“ ideed. Võimalusel alustatakse selle tootmist (täisaasta puhul 90 eetritundi aastas, sügishooaja puhul 40 eetritundi)

2009. aasta tähistab edasiliikumist sisu tootvate üksuste ühendamisel. Eri kanalitele töötavaid uudisteüksuste koostööd on võimalik parandada. Rahvusringhäälingu valdab ka praegu piisavalt ressursse selleks, et toota algupärase sisuga uudiseid, mida saaks kasutada eri kanalite uudistesaadetes ning ka veebiportaalides. Siin rakendatakse arengukavas väljendatud põhimõtet, et ERRist peab saama uudiste vahendamise asemel uudiste allikas. Luuakse eelinfo teenistus. Ühiseid sisutoimetusi (raadio-, televisioon-, võrguväljaandeid) peaks tekkima juurde, sealjuures ei nõua see lisaraha.

Veebiarendus võimaldab ühtlustada erinevate temalehtede sisu. Veebilehekülgede üldine külastatavus on pidevalt kasvanud. Tõenäoliselt pöörduakse keerulisemal ajal rohkem avalik-õiguslike allikate poole. Rahvusringhäälingu portaalide juurde asus uuest aastast tööle veebiarenduse juht, kelle ülesanne on ühtlustada erinevate portaalide tehnilist toimimismehhanismi ja muuta eeskätt otsingusüsteem

kasutajasõbralikumaks. Veebikeskkonnas saab edastada ka tele- ning raadiosaateid, mõningaid sündmusi võib vahendada ka vaid internetikeskkonnas.

2009. aastal toimuvat Üldlaulu- ja tantsupidu vahendatakse plaanitud mahus, ettevalmistustööd algasid juba läinud aastal.

ETV2 programmimahu suurendamine võimaldab sihipärasemat programmiarendust, tekkinud on venekeelsete saadete ja lastesaadete vöönd. Mõlemas vaatajagrupis näitavad uuringud vaadatavuse kasvu. 2009. aasta sihiks on tagada, et juurdekasv jätkuks.

Tehnoloogilises arengus saab oluliseks digitaaltelevisioonile üleminek 2010. aastal. Televisiooni valdkonnas seondub sellega pildiformaadi 16:9 järjest laialdasem rakendamine. Sealjuures lähtutakse põhimõttest, et kõik püsiväärtusega saated, mida on võimalik toota 16:9 formaadis, nõnda ka toodetakse. Järjest enam korraldatakse telesaadete otseülekandeid Internetis. 2009. aasta lõpuks tahame jõuda selleni, et kõik meie omasaated edastatakse otse ka internetiülekandena. Hankeprogrammi edastamist Internetis piiravad seni autoriõiguse põhimõtted. Rahvusringhäälingu turundustöös kasutatakse senisest enam ka nõ. mittetraditsioonilisi kanaleid, nagu näiteks sotsiaalvõrgustikud ning videoteenuste portaalid (YouTube)

Ettevalmistused uue ringhäälingumaja ehitamiseks jätkuvad ka 2009. aastal. Uue ringhäälinguhoone arendustööde katkestamine ei kõrvalda probleeme – hooldus- ja remondikulud kasvavad üha, töötingimused muutuvad iganenud kommunikatsioonide ja ehituskonstruksioonide tõttu üha halvemaks. Muutunud majandusolud pakuvad senisest soodsamaid tingimusi arendus- ja ehitustööks.

Senise arengukava ülesanded, millest olude sunnil tuleb 2009. aastal loobuda

- korrespondentpunkti loomine Helsingisse ei teostu. Samas õnnestub parandada teise naaberriigi – Lätiga – seotud sündmuste kajastamist;
- kohalike stuudiote roll ei kasva, pigem kahaneb. Lahtimõtestamist vajaks, millisel viisil saaks Tartu stuudio täita talle omistatud rolli Lõuna-Eesti kultuuri- ja vaimuelu kajastamisel ning pärimuskultuuri säilimisel;
- ETV2 venekeelsete uudistesaadete mahu suurendamine 2,5 tunni võrra nädalas ei ole vahenditega tagatud, uudistesaadete maht ei kasva loodetud mahus, lähtuvalt muutunud majandusoludest;
- esialgu kakskeelsena kavandatud debattsade mahuga 38 tundi aastas on asendatud venekeelse debatiga („Vandekohus“) ETV2s;
- raha nappusel ei õnnestu toota algupäraseid lavastuslikke teleseriaali plaanitud mahus (130 esmaesitustundi aastas, sh 90 tundi igapäevaseriaali) Tegelik maht on 37 esmaesitustundi aastas: „Õnne 13“, „Pehmed ja karvased“, „Klass: elu pärast“ 2008.a. sõlmitud koostööleping Euroopa Ringhäälingute Liiduga toob loodetavasti lisarahastust telesarjale „Klass: elu pärast“;
- ei toodeta madalaeelarvelist mängufilmi. Samas taastatakse koostööleping Eesti Filmi Sihtasutuse ja Eesti Kultuurkapitaliga madalaeelarvelise mängufilmi tootmiseks planeeritud eetrijaga ETV1-s 1. jaanuaril 2011;
- kultuuridiskussioone ei taastata, kuid kultuuri käsitlemisele pööratakse tähelepanu eri saadetes, jätkuvad „Kultuuriuudised“ ETV põhiprogrammis;
- osalemine rahvusvahelistel konkurssidel ja nende konkursside vahendamine (nt. Klassika-Eurovisioon) ei ole võimalik, Eesti pole 2005. aastast Klassika-Eurovisioonil osalenud, kuigi aastatel 1993-2004 seda suudeti;

- erivajadustega inimestele suunatud programmide mahtu ei õnnestu suurendada raha puudusel;
- süvamuusika kontserte ning teatrietenduste salvestusmahtu ei saa suurendada, jõukohane maht on 12 kontserti ja 10 teatrietendust. Salvestatakse 9 + 2 etendust (2 on eelarveülekanne 2008.aastast) Eesti teatri menuetendust, kogumahus 22 tundi. Eetris on jätkuvalt igareedene teatriõhtu. Plaaniitud kuut ETV Live formaadis kontserti ei saa raha nappusel toota;
- 2009.aastal aheneb ETV-s lasteprogrammi formaadivalik võrreldes 2008. aastaga, sest laulusaade "Laulukarusell" ei ole sel aastal eetris ning eelarve ei võimalda toota muid saateid;
- ETV kullafondi ajatum ja kunstiväärtuslikum osa on peamiselt tiražeeritud, müügiväärtusega arhiivitoodangu leidmine on raske;
- nn. kauni emakeele stiiliraamat koguteosena ei ole kavas, kuid ERRi töötajatelt ilmuvad regulaarselt keelekasutust puudutavad soovitusel, mis lähtuvad igapäevatoos tekkinud probleemidest.

Kokkuvõtteks. 2009. aasta suured eesmärgid on hästi selged ja olemasoleva eelarve juures täidetavad: 800 tuhat vaatajat nädalas ETV1 programmile, 250 000 vaatajat nädalas ETV2 programmile, venekeelsed vaatajad peavad omaks ja õnnestunuks tunnistama ETV2 venekeelse vööndi – 75 000 venekeelset vaatajat oleks hea, internetilehekülgede külastatavus peab jõudma 11. kohale, Vikerraadio peab säilitama liidripositsiooni eestikeelsel raadiomaastikul ja Raadio 4 hoidma liidripositsiooni venekeelsel raadioturul, teleuudised peavad aasta esimeseks pooleks üle minema failipõhisele tootmisele ja aasta teises pooles suurendama uudiste mahtu ning seda ennekõike majandusuudiste osas, Raadio 2 ja Klassikaraadio ei tohi kaotada väljakujunenud kontaktide arvu, teleprogrammide väljastus peab saavutama nõ täieliku digitaalvalmiduse, raadio 2. stuudio peab kaasajastama oma salvestustehnika, Tartus peab alustama tööd laienenud ja ühinenud pinnal ühendtoimetus, uus ülekandejaam peab laulu- ja tantsupeo ülekandega andma esimese tõestuse meie suuremahulise investeerimisotsuse õigsusele, loomisotsuse õigsust peab tõestama Moskva korrespondentipunkt, venekeelsed raadiouudised peavad läbi tegema olulise arenguhüppe, rahvusringhäälingu usaldusväärsus ei tohi langeda, organisatsiooni läbipaistvus peab suurenema ja selle loetelu lõppu sobiks eemärk – igal ajal, eriti raskel ajal, on Rahvusringhäälingu kohus liita inimesi, suurendades selleks inimestevahelist usaldust ja konsolideerida ühiskonda.

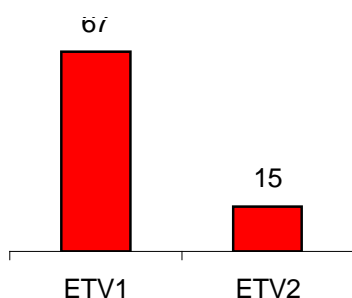
Lisa 3 Kokkuvõtte auditooriumi arengutest 2008. aastal

Kontakt

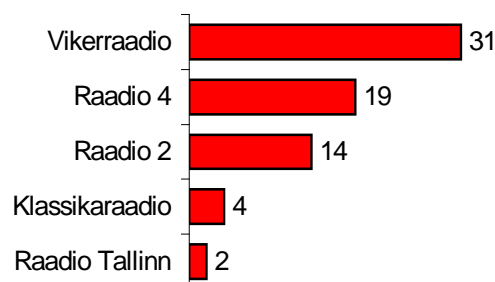
ERR uuringukeskuse elanikkonna meediateemalise küsitluse andmeil on vähemalt ühe ERR raadio- või teleprogrammiga iga nädal kontaktis või jälgib internetist vähemalt kord nädalas AK uudiseid 88% Eesti elanikest. See on enam-vähem samas suurusjärgus kui mullu (86%).

Iga nädal vaatab Eesti Televisiooni (ETV1 + ETV2) vähemalt ühe minuti vältel 68% Eesti elanikest vanuses 4+ (s.o ca 870 tuhat inimest). Vähemalt ühte Rahvusringhäälingu raadioprogrammi kuulab veerandtunni vältel nädalas 56% Eesti elanikest vanuses 12-74 eluaastat (s.o ca 620 tuhat inimest) ja vähemalt ühte ERR kodulehekülge külastab nädalas keskmiselt 110 tuhat inimest. Televaatajate ja raadiokuulajate arv on enam-vähem samas suurusjärgus võrreldes varasemate aastate näitajatega, internetikasutajate arv on aastaga kasvanud.

ERR teleprogrammide vaatajaskond
(osakaal Eesti elanikkonnast, kes vaatab antud programmi vähemalt 1 min nädalas, %)

ERR raadioprogrammide kuulajaskond
(osakaal Eesti elanikkonnast, kes kuulab antud programmi vähemalt 15 min nädalas, %)

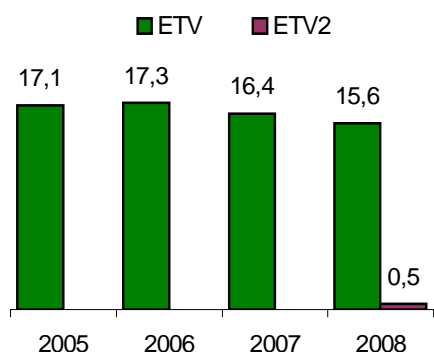

allikas: TNS EMOR

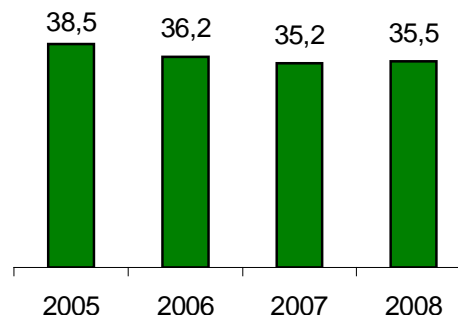
ETV1 osakaal vaatamisajast oli 2008. aastal 15,6%, mis on mõnevõrra väiksem varasemaga võrreldes. 2008. aasta augustis alustanud ETV2 osakaaluks kujunes eetriperioodil 0,5%. ERR raadioprogrammide summaarne osakaal kuulamisajast oli 35,5%, mis on võrreldav viimaste aastate näitajatega.

Osakaal vaatamis- ja kuulamisajast (üldauditoorium, %)

ERR teleprogrammid

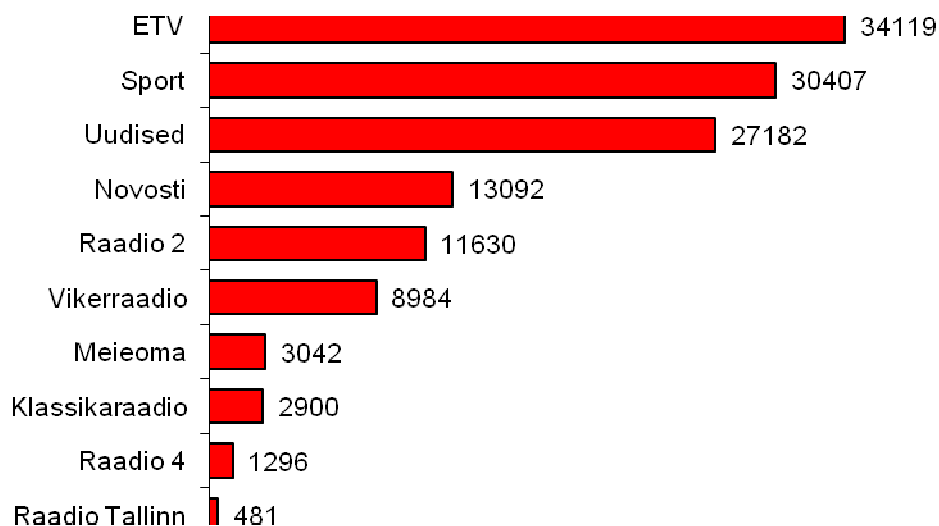
ERR raadioprogrammid kokku

allikas: TNS EMOR

2. juunist alustati err.ee portaalide üldloetavuse mõõtmist. Sellest alates on err.ee ühissaitide külastajate arv suurenenud ligi 50 protsenti. Oluliselt on suurenenud ERR Uudised portaali kasutajaskond – kui aasta esimesel poolel oli Rahvusringhäälingu uudisteportaal külastajate arvult ERRi kolmas portaal, siis aasta lõpuks on see tõusnud külastatuimaks portaaliks.

ERR kodulehekülgede kasutajate arv (2008. aasta keskmine, unikaalsed kasutajad)

allikas: TNS EMOR

Usaldusväärsus, rahulolu programmidega

2008. aasta elanikkonna meediateemalise küsitluse andmeil usaldas Eesti Rahvusringhäälingut 76% Eesti elanikest. Sellega paikneb Rahvusringhääling usaldusväärseimate institutsioonide tipus Eesti Panga, politsei ja piirivalve kõrval. Eraringhäälingut usaldas 57% Eesti elanikest.

Eesti elanikud hindavad kõige rohkem Rahvusringhäälingu rolli silmaringi avardajana ja kasuliku teabe pakkujana. Kõrgelt hinnati ka Rahvusringhäälingu mitmekesisust, geograafilist ja vaadete tasakaalustatust.

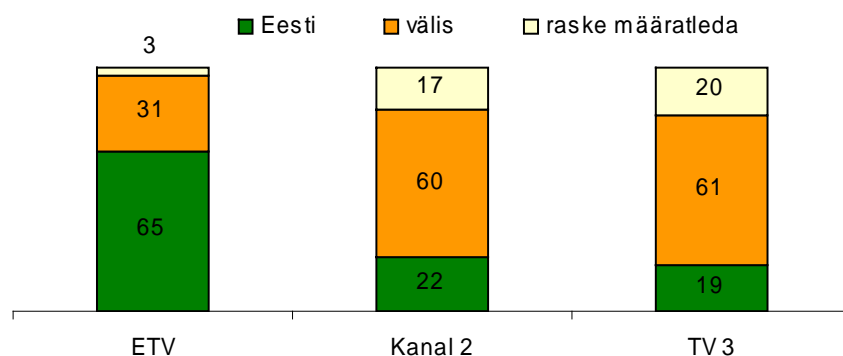
Võrdluses teiste telekanalitega hindavad eestlased kõige kõrgemalt ETV ühiskonna- ja poliitika saateid, kultuurisaateid, dokumentaalfilme, lastesaateid, uudiseid ja spordisaateid²¹. Sobivamaid mängufilme, muusikasaateid ja meelelahutussaateid pakub vastajate hinnanguil Kanal 2 ja sarju TV3.

Raadioprogrammide võrdluses hindasid eestlased kõige kõrgemalt Vikerraadio ühiskonna- ja poliitika saateid, uudiseid ja hommikuprogrammi. Sobivaimat muusikat ja tausta muudele tegemistele pakub vastajate hinnanguil Raadio Elmar. Mitte-eestlased hindasid kõigi kategooriate lõikes sobivaimaks Raadio 4.

Eristumine

ETV programm eristus 2007/2008 telehooajal märkimisväärselt teistest üleriigilistest teleprogrammidest²². ETV1 mahust moodustas eestimaine programm 65%. Samal ajal erakanalite programmist moodustasid eestimaise päritoluga saated umbes viiendiku.

Eesti- ja välismaise päritoluga saadete maht programmis (%) , sept 2007-mai 2008, 24h)

* Rühmas “raske määratleda” on peamiselt omasaadete reklaam, sponsorteave jm. saateühikud, mille puhul on keeruline päritolu määratleda

allikas: ERR uuringukeskus

2008. aasta teleprogrammide võrdlevas analüüsis ilmneb, et Kanal2 ja TV3 programmist moodustavad 50% või rohkem lavastuslikud saated (pms. sarjad ja mängufilmid). ETV programmis oli lavastuse (filmid, sarjad, animatsioon) maht 24%. Samuti on erakanalites oluliselt suurem meelelahutusliku programmi maht.

21 Andmed pärinevad 2008. aasta novembris läbi viidud elanikkonna meediateemalisest küsitlusest. Küsitluse aruandega on võimalik tutvuda ERR kodulehel.

22 TNS EMORi telemõõdikuuringu 2007/2008 telehooaja (ajavahemik september – mai) eetriühikute andmete põhjal kokku arvanud ERR uuringukeskus.

Samas erakanalites puuduvad või on marginaalselt esindatud mitmed teised programmikategooriad (nt. kultuuri-, teadus-, haridus- ja religioonisaated, lastesaated (va. multifilmid) jms.

Teleprogrammide struktuur (% mahust, 2008)

	ETV	Kanal2	TV3
filmid, sarjad, teatrietendused	21	60	65
teksti-TV	20	0	0
<i>infotainment</i>	15	2	1
elu- ja ühiskonnaelusaated	11	8	6
dokumentaalfilmid	8	1	2
spordiuudised, -saated ja -ülekanDED	7	0	1
muusika	4	0	1
uudised	4	11	4
animatsioon	3	7	8
lastesaated	2	0	0
mängud, sketšid, huumor	2	11	11
kultuur, haridus, teadus, religioon	2	0	0
muu	1	0	0

Allikas: ERR uuringukeskus, TNS EMOR andmete põhjal